

ДСТУ 7.1:2006
Бібліографічний запис.
Бібліографічний опис.
Загальні вимоги та правила складання

Надано чинності: наказ Держспоживстандарту України від 10 листопада 2006 р. № 322 з
2007-07-01.

УДК 01.140.20

Ключові слова: архівний запис, бібліографічний опис, області та елементи бібліографічного опису, документ, види документів, однорівневий бібліографічний опис, багаторівневий бібліографічний опис.

Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1-2003, IDT).

Національний стандарт відповідає *ГОСТ 7.1.-2003 Система стандартів по інформації, бібліотечному и издательскому делу. Библиографическая запись. Библиографическое описание. Общие требования и правила составления* (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання)

Цей стандарт видано на підставі «Угоди про проведення узгодженої політики у сфері стандартизації, метрології та сертифікації» від 13.03.1992 р.

Уведено вперше (зі скасуванням ГОСТ 7.1-84, ГОСТ 7.16-79, ГОСТ 7.18-79, ГОСТ 7.34-81, ГОСТ 7.40-82).

Національний вступ

Цей національний стандарт ідентичний* „ГОСТ 7.1-2003 Система стандартів по информации, библиотечному и издательскому делу. Библиографическая запись. Библиографическое описание. Общие требования и правила составления“ (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання).

Цей стандарт замінює ГОСТ 7.1-84, ГОСТ 7.16-79, ГОСТ 7.18-79, ГОСТ 7.34-81, ГОСТ 7.40-82.

Стандарт містить вимоги, які відповідають чинному законодавству.

* До стандарту внесено такі редакційні зміни**:

- на першій сторінці вилучено дату надання чинності ГОСТ 7.1-2003 в Російській Федерації і внесено дата надання чинності цього стандарту в Україні;
- вилучено інформацію стосовно коду УДК, коду ОКП, групи згідно з КГС та вихідні дані організації-видавця Російської Федерації
- структурні елементи стандарту: «Обкладинку», «Титульний аркуш», «Передмову», «Національний вступ» та «Бібліографічні дані» - оформлено згідно з вимогами національної стандартизації України.

Міждержавні стандарти ГОСТ 7.0.-99, ГОСТ 7.4.-95, ГОСТ 7.5-98, посилання на які є в цьому стандарті, в Україні не впроваджені, замість них є чинні ГОСТ 7.0-84, ГОСТ 7.4-86., ГОСТ 7.5-88, відповідно.

Міждержавний стандарт ГОСТ 7.59-2003 впроваджено в Україні як національний ідентичний стандарт ДСТУ ГОСТ 7.59:2003 (ИСО 5963-85) Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Індексуння документів. Загальні вимоги систематизації та предметизації (ГОСТ 7.59-2003 (ИСО 5963-86), IDT).

Міждержавні стандарти ГОСТ 7.76-96, ГОСТ 7.80-2000, ГОСТ 7.82-2001, ГОСТ 7.83-2001 в Україні не впроваджені і чинних замість них немає.

** Примітка: У версії ДСТУ 7.1:2006, розміщеній на цьому сайті (unimarc.org.ua), переклад і адаптація українською Сергія Дубика.

Передмова

Цілі, основні принципи та основний порядок проведення робіт з міждержавної стандартизації встановлені ГОСТ 1.0-92 «Межгосударственная система стандартизации. Основные положения» та ГОСТ 1.2-97 «Межгосударственная система стандартизации. Стандарты межгосударственные, правила и рекомендации по межгосударственной стандартизации. Порядок разработки, принятия, применения, обновления и отмены».

Відомості про стандарт

Замість ГОСТ 7.1-84, ГОСТ 7.16-79, ГОСТ 7.18-79, ГОСТ 7.34-81, ГОСТ 7.40-82

Інформація про зміни до цього стандарту публікується в покажчику (каталозі) "Національні стандарти", а текст змін - в інформаційних покажчиках "Національні стандарти". У разі перегляду або скасування цього стандарту відповідну інформацію буде опубліковано в інформаційному покажчику "Національні стандарти".

1 Область застосування

Цей стандарт установлює загальні вимоги та правила складання бібліографічного опису документа, його частини або групи документів: набір областей та елементів бібліографічного опису, послідовність їхнього розташування, наповнення та спосіб подання елементів, застосування приписаної пунктуації та скорочень.

Стандарт поширюється на опис документів, що складається бібліотеками, органами науково-технічної інформації, центрами державної бібліографії, видавцями, іншими бібліографічними установами.

Стандарт не поширюється на бібліографічні посилання.

2 Нормативні посилання

У цьому стандарті є посилання на такі нормативні документи:

- ГОСТ 7.0–99. Система стандартів по информации, библиотечному и издательскому делу. Информационно-библиотечная деятельность, библиография. Термины и определения
- ГОСТ 7.4–95. Система стандартів по информации, библиотечному и издательскому делу. Издания. Выходные сведения
- ГОСТ 7.5–98. Система стандартів по информации, библиотечному и издательскому делу. Журналы, сборники, информационные издания. Издательское оформление публикуемых материалов
- ГОСТ 7.9–95. Система стандартів по информации, библиотечному и издательскому делу. Реферат и аннотация. Общие требования
- ГОСТ 7.11–78. Система стандартів по информации, библиотечному и издательскому делу. Сокращение слов и словосочетаний на иностранных европейских языках в библиографическом описании
- ГОСТ 7.12–93. Система стандартів по информации, библиотечному и издательскому делу. Библиографическая запись. Сокращение слов на русском языке. Общие требования и правила
- ГОСТ 7.59–2003. Система стандартів по информации, библиотечному и издательскому делу. Индексирование документов. Общие требования к систематизации и предметизации

- ГОСТ 7.76–96. Система стандартів по інформації, бібліотечному і видавничому справу. Комплектування фонду документів. Бібліографування. Каталогізація. Термины и определения
- ГОСТ 7.80–2000. Система стандартів по інформації, бібліотечному і видавничому справу. Бібліографічна запис. Заголовок. Общие требования и правила составления
- ГОСТ 7.82–2001. Система стандартів по інформації, бібліотечному і видавничому справу. Бібліографічна запис. Бібліографічне описання електронних ресурсів
- ГОСТ 7.83–2001. Система стандартів по інформації, бібліотечному і видавничому справу. Електронні видання. Основні види и выходные сведения.

Примітка – При користуванні цим стандартом доцільно перевірити дію посилальних стандартів на території держави за відповідним вказівником стандартів, складеним відповідно стану. Станом на 1 січня поточного року, і по відповідних інформаційних покажчиках, опублікованих в поточному році. Якщо контрольний документ замінений (змінений), то при користуванні поточним стандартом слід керуватися заміненним (зміненим) стандартом. Якщо контрольний документ скасований без заміни, то положення, в якому дано посилання на нього, застосовується в частині, що не зачіпає це посилання.

3 Терміни та визначення

У цьому стандарті застосовують терміни за ГОСТ 7.0, ГОСТ 7.76, ГОСТ 7.83.

4 Загальні положення

4.1 Бібліографічний опис містить бібліографічні відомості про документ, наведені за певними правилами, що встановлюють наповнення і порядок проходження областей та елементів, і призначені для ідентифікації і загальної характеристики документа.

Бібліографічний опис є основною частиною бібліографічного запису. Бібліографічний запис може містити також заголовок, терміни індексування (класифікаційні індекси та предметні рубрики), анотацію (реферат), шифри зберігання документа, довідки про додаткові бібліографічні записи, дату завершення обробки документа, відомості службового характеру.

Формування заголовка бібліографічного запису регламентує ГОСТ 7.80. Формування класифікаційних індексів і предметних рубрик - ГОСТ 7.59. Анотацію (реферат) складають за ГОСТ 7.9.

4.2 Об'єктами складання бібліографічного опису є всі види опублікованих (у тому числі депонованих) і неопублікованих документів на будь-яких носіях - книжки, серіальні та інші

ресурси, що продовжуються, нотні, картографічні, аудіовізуальні, образотворчі, нормативні й технічні документи, мікроформи, електронні ресурси, інші тривимірні штучні або природні об'єкти; складові частини документів; групи однорідних і різнорідних документів.

4.2.1 За кількістю частин розрізняють об'єкти опису, що складаються з однієї частини (одночастинні об'єкти), та об'єкти опису, що складаються з двох і більше частин (багаточастинні об'єкти).

Одночастинковий об'єкт - разовий документ або окрема фізична одиниця багаточастинного документа на одному фізичному носії: однотомиий документ або окремий том (випуск) багатотомного документа, окремий компонент комплектного документа, серіального або іншого ресурсу, що триває.

Багаточастинний об'єкт - документ, що являє собою сукупність окремих фізичних одиниць на однакових або різних фізичних носіях, - багатотомний документ, комплектний документ, серіальний або інший ресурс, що продовжується.

4.2.2 Об'єкт також може бути складовою частиною одночастинного документа або одиниці багаточастинного документа.

4.3 Залежно від структури опису розрізняють однорівневий і багаторівневий бібліографічний опис.

4.3.1 Однорівневий опис містить один рівень. Його складають на одночастинний документ, на завершений багаточастинний документ загалом, на окрему фізичну одиницю, а також групу фізичних одиниць багаточастинного документа (див. [розділ 5](#)).

4.3.2 Багаторівневий опис містить два і більше рівнів. Його складають на багаточастинний документ (багатотомний або комплектний документ загалом, серійний або інший ресурс, що продовжується, загалом) або на окрему фізичну одиницю, а також групу фізичних одиниць багаточастинного документа - один або кілька томів (випусків, номерів, частин) багатотомного, комплектного документа, серійного або іншого ресурсу, що продовжується (див. [розділ 6](#)).

4.4 До складу бібліографічного опису входять такі області:

- 1 — область заголовка та відомостей про відповідальність
- 2 — область видання
- 3 — область специфічних відомостей
- 4 — область вихідних даних
- 5 — область фізичної характеристики
- 6 — область серії
- 7 — область примітки

8 — область стандартного номера (або його альтернативи) та умов доступності.

4.5 Области опису складаються з елементів, які поділяються на обов'язкові та факультативні. В описі можуть бути тільки обов'язкові елементи або обов'язкові та факультативні.

4.5.1 Обов'язкові елементи містять бібліографічні відомості, що забезпечують ідентифікацію документа. Їх наводять у будь-якому описі.

Якщо обов'язковий елемент, спільний для описів, що ввійшли до бібліографічного посібника, винесено до заголовка бібліографічного посібника або його розділів, то його, як правило, не повторюють у кожному описі (наприклад, ім'я автора в покажчику праць одного автора, ім'я видавця у видавничому каталозі, дата видання в хронологічному списку праць тощо).

4.5.2 Факультативні елементи містять бібліографічні відомості, що дають додаткову інформацію про документ. Набір факультативних елементів визначає установа, в якій складається опис. Він має бути постійним для певного інформаційного масиву.

З найбільшою повнотою факультативні елементи наводять в описах для державних бібліографічних покажчиків, бібліотечних каталогів (у картковій та електронній формі), баз даних великих універсальних наукових бібліотек і центрів державної бібліографії.

4.6 Области та елементи наводять у встановленій послідовності, яка подана в переліку [розділу 5](#). Окремі області та елементи можуть повторюватися. Бібліографічні відомості, що належать до різних елементів, але граматично пов'язані в одному реченні, записують у попередньому елементі.

Правила наповнення областей і елементів бібліографічними відомостями та наведення попередніх їм визначених знаків пунктуації є загальними для всіх об'єктів бібліографічного опису, незалежно від виду документа і від того, на якому носії інформації відомості вміщено.

Для опису певних видів документів (образотворчих, аудіовізуальних, картографічних, нотних документів, серіальних та інших ресурсів, що продовжуються, окремих видів нормативних і технічних документів, електронних ресурсів, тощо) передбачено особливі елементи та галузь специфічних відомостей, у яких відображаються відомості про особливості інформації, її фізичного носія, типу публікації та інші відомості, характерні для даного виду документа.

4.7 Пунктуація в бібліографічному описі виконує дві функції - звичайних граматичних розділових знаків і знаків приписаної пунктуації, тобто знаків, які мають розпізнавальний характер для галузей та елементів бібліографічного опису. Приписана пунктуація (умовні

розділові знаки) сприяє розпізнаванню окремих елементів в описах різними мовами у вихідних формах традиційної та машинозчитуваної каталогізації - записах, представлених на друкованих картках, у бібліографічних покажчиках, списках, на екрані монітора комп'ютера тощо.

4.7.1 Приписана пунктуація передує елементам і областям або укладає їх. Її вживання не пов'язане з нормами мови.

Як приписана пунктуація виступають розділові знаки і математичні знаки:

. —	крапка і тире
.	крапка
,	кома
:	двокрапка
;	крапка з комою
...	багатокрапка
/	коса риска
//	дві косі риски
( )	круглі дужки
[ ]	квадратні дужки
+	знак плюс
=	знак рівності

Наприкінці бібліографічного опису ставиться крапка.

4.7.2 Кожній області опису, крім першої, передує знак точка та тире, який ставиться перед першим елементом області. Якщо перший елемент відсутній, знак точку і тире ставлять перед наступним елементом, вказаний знак якого в цьому випадку опускають. Виняток становлять знаки круглі та квадратні дужки, які зберігаються і після знаку області.

4.7.3 При повторенні області специфічних відомостей, області примітки та міжнародного стандартного номера повторюють і знак області - точку і тире, а при повторенні області серії відомості про кожну серію укладають в окремі круглі дужки без знака точка і тире між ними.

4.7.4 Області опису можуть бути виділені різними шрифтами або записані з нового рядка. У цих випадках знак точку та тире замінюють точкою, що наводиться наприкінці попередньої області.

4.7.5 Для більш чіткого поділу областей та елементів, а також для розрізнення запропонованої та граматичної пунктуації застосовують пробіли в один друкований знак до та після зазначеного знака. Виняток становлять крапка і кома — пробіли залишають тільки після них.

4.7.6 Круглі та квадратні дужки розглядають як єдиний знак, попередній пробіл знаходиться перед першою (відкриває) дужкою, а наступний пробіл – після другої (закриває) дужки.

4.7.7 Кожен елемент наводять із попереднім знаком запропонованої пунктуації. Якщо елемент (крім першого елемента області) повторюється, повторюють і попередній знак попередньої пунктуації, за винятком знака коса риса. Якщо елемент не наводять в описі, опускають і вказаний йому знак. Елементи, граматично пов'язані в одному реченні, не поділяють зазначеною пунктуацією.

4.7.8 Частина елемента за потреби може бути опущена. Пропуск частини елемента позначають знаком пропуску - трьома крапками з пробілами до і після знака. Відсутність області або елемента в цілому трьома крапками не позначається.

4.7.9 Якщо сусідні елементи в межах однієї області мають бути наведені у квадратних дужках, їх укладають у загальні квадратні дужки. Виняток становить загальне позначення матеріалу, яке завжди укладають окремі квадратні дужки. Якщо суміжні елементи відносяться до різних областей, кожен елемент укладають в окремі квадратні дужки.

4.7.10 Всередині елементів зберігають пунктуацію, що відповідає нормам мови, якою складено опис. Якщо елемент складається з кількох слів або фраз, що представляють закінчені речення, їх наводять з тими розділовими знаками, які вказані в документі. Якщо розділові знаки між словами або фразами відсутні, їх проставляють відповідно до правил наведення конкретних елементів опису (див. [розділ 5](#)), а також правил граматики.

4.7.11 При поєднанні граматичного і приписаного розділових знаків в описі наводять обидва знаки. Якщо елемент закінчується трьома крапками або точкою в кінці скороченого слова, а запропонована пунктуація наступного елемента є точкою або точкою і тире, то точку, що відноситься до запропонованої пунктуації наступного елемента, опускають. Математичні, хімічні та інші знаки в описі відтворюють.

Правила приведення знаків пунктуації, передбачених та граматичних, в окремих елементах опису див. [розділі 5](#).

4.8 Джерелом інформації для складання бібліографічного опису є документ загалом. При необхідності в описі можуть бути наведені відомості, запозичені із джерел поза документом.

Джерело інформації може бути поодиноким або множинним.

4.8.1 Головним джерелом інформації є елемент документа, що містить основні вихідні та аналогічні їм відомості, – титульний лист, титульний екран, етикетка та наклейка тощо (за ГОСТ 7.4, ГОСТ 7.5, ГОСТ 7.83). До кожного виду документів встановлено певне головне джерело інформації.

Якщо головне джерело інформації відсутнє (наприклад, етикетка на аудіовізуальному документі) або недоступне для використання (наприклад, титульний екран електронного ресурсу), вибирають джерело інформації альтернативне головному. При цьому насамперед використовують джерело, яке є частиною документа, потім – джерела, що супроводжують документ: відомості, вміщені на контейнері; супровідні матеріали, опубліковані видавцем, виробником, розповсюджувачем тощо.

Якщо використовують кілька джерел, їх комбінація сприймається як єдине головне джерело.

4.8.2 Джерела поза документом використовують, якщо необхідна інформація не доступна з головного джерела чи джерел, які супроводжують документ. Відомості можуть бути запозичені з опублікованих бібліографічних записів на документ (каталогів бібліотек, музеїв тощо, бібліографічних покажчиків та баз даних); інших джерел поза документом (наприклад, довідкових видань, авторитетних файлів, метаданих).

4.8.3 Бібліографічні відомості вказують в описі у тому вигляді, в якому вони наведені в джерелі інформації. Відсутні уточнюючі відомості, а також повністю відсутні необхідні дані формулюють на основі аналізу документа (для друкованих видань, титульні аркуші яких втрачені, географічних карток без назви, необроблених звукозаписів тощо).

Відомості, сформульовані на основі аналізу документа, а також запозичені з джерел поза документом, у всіх областях бібліографічного опису, крім області примітки, наводять у квадратних дужках.

4.8.4 Для кожної області опису певного виду документів встановлено запропоноване (основне) джерело інформації – одне або кілька (наприклад, для області назви та відомостей про відповідальність запропонованими джерелами інформації є: титульний лист – для книг, перша та остання смуги – для газет тощо) .). При різночитаннях однорідних відомостей у різних джерелах перевага надається бібліографічним відомостям, запозиченим із запропонованого джерела інформації. За відсутності запропонованого джерела інформації він замінюється іншим, що містить найповнішу інформацію. Відомості, запозичені не з запропонованого джерела інформації, наводять у квадратних дужках.

4.9 Мова бібліографічного опису, зазвичай, відповідає мові вихідних відомостей документа. Окремі елементи в описі можуть бути наведені мовою бібліографуючої установи.

4.9.1 Бібліографічний опис загалом або його окремі елементи можуть бути наведені у транскрипції, транслітерації на графіку іншої мови або у перекладі іншою мовою.

Транслітерація здійснюється відповідно до міжнародних або національних стандартів транслітерації відповідних мов.

4.9.2 Якщо серед текстів та вихідних відомостей у джерелі інформації є текст та всі вихідні відомості офіційною мовою (мовами) країни, в якій знаходиться бібліотечна установа, перевага у виборі мови бібліографічного опису надається цій мові (мовам).

4.9.3 Якщо вихідні відомості у документі всіма мовами неповні, вибирають мову, якою дано найповніші відомості.

4.10 При складанні бібліографічного опису для забезпечення його компактності можна застосовувати скорочення слів і словосполучень, пропуск частини елемента, об'єднання різних записів в один бібліографічний запис та інші прийоми скорочення.

Якщо бібліотечна установа приймає рішення скорочувати окремі слова та словосполучення в описі, ці скорочення повинні відповідати ГОСТ 7.11 та ГОСТ 7.12.

Головною умовою скорочення слів є однозначність їх розуміння та забезпечення розшифрування скорочених слів. Не слід скорочувати слова в тих випадках, коли це може спотворити або зробити незрозумілим зміст тексту опису, утруднити його розуміння.

4.10.1 Скорочення застосовують у всіх галузях бібліографічного опису. Не допускається скорочувати будь-які назви в будь-якій області (за винятком випадків, коли скорочення є в самому джерелі інформації) та загальне позначення матеріалу. Виняток становить аналітичний бібліографічний опис – див. [#7.3.3](#).

Якщо в джерелі інформації наведено скорочення коротше, ніж регламентовано в ГОСТ 7.12, його так і відтворюють в описі.

4.10.2 Уніфіковані форми скорочень, що застосовуються в окремих положеннях, наводять українською або латинською мовами:

та інші (et alii) - та ін. (et al.);

і так далі (et cetera) - і т. д. (etc.);

тобто (id est) - тобто (i. e.);

без місця (sine loco) - б. м. (s. l.);

без видавця (sine nomine) - б. в. (s. n.);

роздільна пагінація (pagina varia) - розд. паг. (pag. var.).

При необхідності їх еквіваленти наводять іншими мовами.

4.10.3 В окремих випадках, наприклад при записі дуже довгої назви, допускається застосовувати такий спосіб скорочення, як пропуск окремих слів, фраз, якщо це не призводить до спотворення сенсу.

4.10.4 Деякі відомості, що є в джерелі інформації, можна не наводити в бібліографічному описі і не позначати їх пропуск, наприклад назви орденів, почесні, військові та вчені звання, терміни, що вказують на правовий статус організації, дані про схвалення, допуск тощо.

4.11 При складанні бібліографічного опису дотримуються норм сучасної орфографії. Виняток становлять старовинні (XVI – XVIII ст.) чи стилізовані під старовинні документи, в орфографії яких відбито особливості мови епохи, і навіть стилізовані під старовину найменування сучасних організацій та назви документів.

4.11.1 Великі літери застосовують відповідно до сучасних правил граматики тієї мови, якою складено бібліографічний опис, незалежно від того, які літери вживані в джерелі інформації. З великих літер починають перше слово кожної області, а також перше слово наступних елементів: загального позначення матеріалу та будь-яких назв у всіх областях опису. Всі інші елементи записують з малої літери. Зберігають великі і малі літери в офіційних найменуваннях сучасних організацій та інших власних іменах.

4.11.2 За наявності в джерелі інформації явних помилок і друкарських помилок, які не спотворюють сенс тексту, відомості в бібліографічному описі наводять у виправленому вигляді і не обмовляють виправлення. Пропущені літери або цифри вставляють, уклавши їх у квадратні дужки.

Помилки та друкарські помилки, що змінюють зміст тексту, а також усі помилки у прізвищах, ініціалах осіб, які брали участь у створенні документа, відтворюють у бібліографічному описі без змін, за винятком міжнародного стандартного номера (див. #5.9.3). Після них квадратних дужках наводять правильне написання з попереднім скороченням «тобто» або його еквівалентом латинською мовою – «i. e.».

Відомості, що викликають сумнів, наводять в описі з знаком питання, укладеним у квадратні дужки.

4.11.3 Символи або інші знаки, які неможливо відтворити доступними засобами (не літери та цифри), замінюють їх еквівалентами у вигляді літер або слів, укладених у квадратні дужки.

4.11.4 Числівники в бібліографічному описі, як правило, наводять у тому вигляді, як вони дано в джерелі інформації, тобто. римськими чи арабськими цифрами, або у словесній формі, з урахуванням наступних положень.

4.11.4.1 Римські цифри та числівники у словесній формі замінюють арабськими цифрами при позначенні кількості актів чи дій сценічних творів, класів чи курсів навчальних закладів; номерів туристичних маршрутів; порядкові номери видання; порядкових номерів музичних творів, номерів опусу; кількості інструментів, голосів; року чи дат виходу, розповсюдження документа; відомостей у сфері фізичної властивості інших, ніж пагінація; номерів (випусків) багатотомного документа, серіального або іншого ресурсу.

4.11.4.2 Кількісні числівники позначають арабськими цифрами без нарощення закінчення. Порядкові числівники наводять, як правило, з нарощенням закінчень за правилами граматики мови. Якщо не вдалося встановити закінчення порядкового числівника, допускається замінити його крапкою. Без нарощення закінчення наводять порядкові номери томів, глав, сторінок, класів, курсів, якщо родове слово (том, глава тощо) передує порядковому номеру.

5 Однорівневий бібліографічний опис

5.1 Структура і склад однорівневого бібліографічного опису

Однорівневий бібліографічний опис складається з перелічених нижче галузей, що включають обов'язкові та факультативні елементи, які подаються в приписаній послідовності та з приписуваною пунктуацією.

У переліку факультативні елементи виділено курсивом. Приписаний знак області в переліку не вказано. Позначені зірочкою елементи і приписані знаки, що передують їм, можуть повторюватися в описі. Про можливість повтору областей - див. у відповідних розділах.

Перелік областей і елементів бібліографічного опису

Область назви та відомостей про відповідальність	<p>Основна назва</p> <p>[ ] <i>Загальне позначення матеріалу</i></p> <p>* = <i>Паралельна назва</i></p> <p>* : <i>Відомості, що стосуються назви</i></p> <p>Відомості про відповідальність</p> <p>/ Перші відомості</p> <p>* ; <i>Наступні відомості</i></p>
Область видання	<p>Відомості про видання</p> <p>* = <i>Паралельні відомості про видання</i></p> <p>Відомості про відповідальність, що стосуються видання</p> <p>/ Перші відомості</p> <p>* ; <i>Наступні відомості</i></p> <p>* , <i>Додаткові відомості про видання</i></p> <p>Відомості про відповідальність, що стосуються додаткових відомостей про видання</p> <p>/ стосуються додаткових відомостей про видання</p> <p>* ; Перші відомості</p> <p><i>Наступні відомості</i></p>
Область специфічних відомостей	
Область вихідних даних	<p>Місце видання, розповсюдження</p> <p>Перше місце видання</p> <p>* ; <i>Наступне місце видання</i></p> <p>* : <i>Ім'я видавця, розповсюджувача тощо.</i></p> <p><i>Відомості про функцію видавця,</i></p> <p>[ ] <i>розповсюджувача тощо.</i></p> <p>, <i>Дата видання, розповсюдження тощо.</i></p> <p>* (<i>Місце виготовлення</i></p> <p>* : <i>Ім'я виробника</i></p> <p>,) <i>Дата виготовлення</i></p>

Область фізичної характеристики	<p>Специфічне позначення матеріалу та обсяг</p> <p><i>Інші відомості про фізичну характеристику</i></p> <p>: <i>Розміри</i></p> <p>* + <i>Відомості про супровідний матеріал</i></p>
Область серії	<p>(Основна назва серії або підсерії</p> <p>* = <i>Паралельна назва серії або</i></p> <p>* : <i>підсерії</i></p> <p><i>Відомості, що стосуються назви серії або підсерії</i></p> <p>/ Відомості про відповідальність, що стосуються серії або підсерії</p> <p>* ; Перші відомості</p> <p>, <i>Наступні відомості</i></p> <p>Міжнародний стандартний номер ;) серіального видання (ISSN), наданий даній серії або підсерії</p> <p>Номер випуску серії або підсерії</p>
Область примітки	
Область стандартного номера (або його альтернативи) та умов доступності	<p>= Стандартний номер (або його альтернатива)</p> <p>* : <i>Ключова назва</i></p> <p>( ) <i>Умови доступності та (або) ціна</i></p> <p><i>Додаткові відомості до елементів області</i></p>

5.2 Область назви та відомостей про відповідальність

5.2.1 Область містить основну назву об'єкта опису, і навіть інші заголовки (альтернативний, паралельний, інше), інші які стосуються заголовку відомості та відомості про осіб і (або) організаціях, відповідальних за створення документа, який є об'єктом опису.

5.2.2 Основна назва

5.2.2.1 Основну назву наводять у тому вигляді, в якому вона подана у передбаченому джерелі інформації, в тій самій послідовності і з тими самими знаками. Вона може складатися з одного або декількох речень.

Енциклопедія користувача Інтернету
4048 законів життя
Гроші, кредит, банки

...Щоб нам не розучитись бути людьми

Пісні гурту „Океан Ельзи”
BMW
Виховання? Виховання... Виховання!
Україна на шляху реформ: XXI століття – куди прямуємо?

Якщо основна назва складається з декількох речень, між якими в джерелі інформації відсутні розділові знаки, в описі ці речення відділяють крапкою.

Географія світу. Материки. Країни. Народи.
Книжкові осередки Київської Русі. Києво-Печерська лавра.
Здорова нація. Україна за здоровий спосіб життя.

Речення, що входять до основної назви, можуть бути назвами декількох тем, розділів або являти собою назву теми в цілому і її конкретного розділу.

Сумісність технічних засобів. Електромагнітна стійкість до коливань електроживлення.
Київ. Мистецьке життя.

5.2.2.2 Основна назва може бути тематичною або типовою (тобто складатися лише з позначення виду документа).

Вогонь і вода
Автокарта Києва
Скрипкові ансамблі
Віртуальний концерт

Лекції
Атлас
Путівник
Праці
Електронний журнал

5.2.2.3 Основна назва може містити альтернативну назву, з'єднану з нею сполучником „або” і записувану з великої літери. Перед сполучником „або” ставлять кому.

Що незрозуміло у класиків, або Енциклопедія українського побуту XIX століття
Наука радості, або Як не потрапити на прийом до психотерапевта

5.2.2.4 Якщо основна назва включає як граматично невід'ємну частину відомості, які зазвичай є самостійними елементами опису, її наводять в описі разом з цими відомостями і далі в описі ці відомості не повторюють.

Таємне життя Сальвадора Далі, написане ним самим
Одеському науково-медичному товариству 140 років
Пісні Святослава Вакарчука
Альбом ілюстрацій до поеми у віршах „Хустина” Ліни Костенко

5.2.2.5 Зазначені у передбаченому джерелі інформації хронологічні та географічні дані, пов'язані за змістом з основною назвою, наводять в описі після основної назви і відділяють від неї комою, якщо в джерелі перед ними немає інших розділових знаків.

Київ. Реконструкція у фотографіях, 1850–2000
1000 найбільших битв, XI – поч. XX ст.

Але:

Герої соціалістичної модернізації (1921 – червень 1941 р.)
Десять років, що потрясли... 1991–2001

5.2.2.6 Якщо основна назва складається лише з імені особи чи найменування організації або включає їх, її так і наводять в описі.

Тулуз-Лотрек
Катерина Білокур. Марія Приймаченко

Національний музей Тараса Шевченка
„Намалював Олексій Шовкуненко”

5.2.2.7 Якщо у передбаченому джерелі інформації є кілька назв однією мовою, то основною в описі наводять назву, виділену поліграфічним способом. За відсутності цієї ознаки подають першу з послідовно розташованих назв.

5.2.2.7.1 За наявності повної і скороченої форм назви при виборі основної назви керуються викладеним вище правилом. У складних випадках перевагу віддають повній формі.

У джерелі інформації:

НТ
Новини торгівлі

В описі:

НТ

Актуальний національно-культурний огляд
АНКО

Актуальний національно-культурний огляд

5.2.2.7.2 За наявності типової та тематичної назв основною в описі подають тематичну назву, незалежно від поліграфічного виділення та послідовності розташування.

У джерелі інформації:

Історія стародавнього світу
АТЛАС

В описі:

Історія стародавнього світу

Енциклопедія
Театр

Театр

5.2.2.8 Якщо основна назва відсутня у передбаченому джерелі інформації, її можна запозичити з інших джерел, про що необхідно зазначити у примітці.

Якщо встановити основну назву за будь-яким джерелом неможливо, її можна сформулювати. В обох випадках назву беруть у квадратні дужки. При формулюванні назви, як правило, використовують позначення виду документа, жанру твору, перші слова тексту тощо.

[Сімейний портрет]

(Назву встановлено за довідковим виданням, про що необхідно зробити примітку)

[Романси]

(Назва сформульована на основі аналізу даної збірки)

5.2.3 Загальне позначення матеріалу

5.2.3.1 Загальне позначення матеріалу визначає клас матеріалу, до якого належить об'єкт опису.

5.2.3.2 Терміни для загального позначення матеріалу наведені в зазначеному нижче списку (з відповідним еквівалентом англійською мовою):

- відеозапис (videorecording)
- звукозапис (sound recording)
- образотворчий матеріал (graphic)
- карти (cartographic material)
- комплект (kit)
- кінофільм (motion picture)
- мікроформа (microform)
- мультимедіа (multimedia)
- ноти (music)
- предмет (object)
- рукопис (manuscript)
- текст (text)
- шрифт Брайля (braille)
- електронний ресурс (electronic resource)

5.2.3.3. З перерахованих вище термінів вибирають один. Перевагу віддають позначенню фізичної форми, в якій представлений матеріал. Наприклад, якщо документ представлений у вигляді мікроформи або електронного ресурсу, в якості загального позначення матеріалу вказують його форму.

Біблійні сюжети [Електронний ресурс]: колекція Ермітажу

5.2.3.4. Загальне позначення матеріалу наводять відразу після основного заголовку з великої букви в квадратних дужках на мові і(або) в графіці бібліографуючої установи. Слова в загальному позначенні матеріалу не скорочують.

Неопубліковані гуцульські п'єси [Текст]

Богородиця з дітям і похвалою [Образотворчий матеріал]

Антологія лемківської пісні [Ноти]

Житомирська область [Карти]

Україна 2004: події, документи, факти [Електронний ресурс]

5.2.3.5 Якщо твір розміщено на кількох носіях, що відносяться до різних категорій матеріалів, наводять загальне позначення матеріалу, що вважається основним об'єктом опису. Відомості про інші носії можуть бути зазначені в області фізичних характеристик або в примітці.

Юридичний консультант [Електронний ресурс] ... . – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : зв., кольор. ; 12 см + дод. (32 с.) ...

або

Юридичний консультант [Електронний ресурс] ... . – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : зв., кольор. ; 12 см ... . – Додаток: Посібник користувача [Текст] / упоряд. В. А. Яковенко. 32 с.

5.2.3.6 Якщо не можна вибрати основний об'єкт серед кількох рівних об'єктів на різних носіях, вказують позначення [Мультимедіа] або [Комплект].

Північна Африка [Комплект]

(Інформація розміщена на різних носіях: на магнітній стрічці, грамплатівці, діапозитивах та у вигляді короткого пояснювального тексту в брошурі)

5.2.3.7 Приведення загального позначення матеріалу в описі збірки без загальної назви – див. [#5.2.7.2.2](#).

5.2.3.8 Загальне позначення матеріалу, описи якого переважають у конкретному інформаційному масиві, може бути опущене.

5.2.4 Паралельна назва

5.2.4.1 Паралельна назва як еквівалент основної назви іншою мовою або в іншій графіці має ті ж форми і правила приведення, що і основна назва.

Паралельному заголовку передуює символ рівності.

Праці з аналізу та геометрії [Текст] = Proceedings on analysis and geometry

Ліричні мініатюри [Звукозапис] = Lyrical miniatures

Україна на порозі третього тисячоліття [Електронний ресурс] = Ukraine at the threshold of the third millennium

Еколого-гідрологічна карта України [Карти] = Ecological hydrogeological map of Ukraine

5.2.4.2 Як паралельний заголовок може бути наведено також заголовок оригіналу, розміщений у запропонованому джерелі інформації іншою мовою, ніж основний заголовок (або в транслітерації).

5.2.4.3 За наявності в запропонованому джерелі інформації кількох паралельних заголовків їх наводять у зазначеній у джерелі послідовності та відокремлюють один від одного знаком рівності. Кількість паралельних заголовків, що наводяться, визначає установа, що бібліографує.

Бібліотеки та асоціації в світі, що змінюється: нові технології та нові форми співробітництва [Текст] = Libraries and associations in the transient world: new technologies and new forms of cooperation =
Библиотеки и ассоциации в меняющемся мире: новые технологии и новые формы сотрудничества

Albumlapok [Ноти] = Albumblatter = Album-leaves

5.2.4.4 Паралельні заголовки, вказані в запропонованому джерелі інформації, але не наведені в області назви та відомостей про відповідальність, або відомості про їх наявність можуть бути зазначені у примітці.

600 комбінацій [Текст] = 600 combinations

(у примітці зазначено наявність паралельної назви також німецькою мовою)

5.2.4.5 Паралельні заголовки, зазначені не в приписаному джерелі, або відомості про них наводять тільки в примітці або опускають.

5.2.5 Відомості, що відносяться до назви

5.2.5.1 Відомості, що стосуються назви, містять інформацію, що розкриває і пояснює основну назву, у тому числі іншу назву, відомості про вид, жанр, призначення твору, вказівку про те, що документ є перекладом з іншої мови, і т.п.

5.2.5.2 Відомості, що належать до заголовка, наводять у формі та послідовності, що їх подано в запропонованому джерелі інформації, або залежно від виділення їх поліграфічними засобами.

5.2.5.3 Відомостям, що відносяться до заголовка, передує знак двокрапка.

Любов до трьох апельсинів [Текст] : казки, повісті, пародії
 Інформатика [Електронний ресурс] : Інтернет-підручник
 Київська область та Київ [Карти] : детальні автодорож. карти
 Музика Львова [Ноти] : п'єси для юних піаністів
 Світ перекладу-2000 [Текст] = Вступ до перекладу : (з дод. тестів на перевірку навичок усн. пер.)
 Оповіді [Текст] = Оповідачі : (роман)

5.2.5.4 Кожним наступним відмінним відомостям про заголовок також передує знак двокрапка.

Нехай буде світло! [Ізоматеріал] : 2000-річчю християнства присвяч. : альбом репрод.
 Тріо-соната No 2 [Ноти] : до мін. : BWV 526 : для органа
 Відомі обличчя в історії. Культура, бізнес та спорт [Текст] : портр. знаменитих людей України та США : кн. для читання англ. мовою
 Правила безпеки при обслуговуванні гідротехнічних споруд та гідромеханічного обладнання енергопостачальних організацій [Текст] : РД 153-34.0-03.205-2001: затв. М-вом енергетики України 13.04.01 : введ. в дію з 01.11.01
 Машина спеціальна листогинна ІО 217М [Текст]: аркуш-каталог : розробник та виготовлювач Київ. з-д електромонтаж. виробів
 Проблеми етнічних меншин [Текст] : звіт про НДР (заключн.) : 05-11
 Релігійна політика Київської Русі в XIII-XIV ст. [Текст] : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.02 : захищена 22.01.02 : затв. 15.07.02

5.2.5.5 Однорідні відомості, що відносяться до заголовка, розділяють між собою тими розділовими знаками, які є в передбаченому джерелі інформації. За відсутності у джерелі знаків між ними їх розділяють комами.

Україна [Текст] : Київ – Львів – Одеса – Харків : путівник
 Танки світу [Текст] : описи, характеристики, схеми, фот. : довідник
 Київська область [Карти] : кишеньк. атлас : автомобілісту, пішоходу,

туристу

Київ [Ізоматеріал] : Києво-Печерська лавра, Софіївський собор, Андріївська церква : 700-річчю Києва присвяч.

5.2.5.6 Відомості про хронологічні та географічні дані, пов'язані за змістом з відомостями, що відносяться до заголовка, наводять за [#5.2.2.5](#).

Гетьман Богдан Хмельницький та полководець Іван Богун [Текст]: листування, 1648–1657 рр.

Права людини – найвища цінність [Текст] : «Круглий стіл» глав орг. із захисту прав людини країн СНД та Балтії, Київ, 10–13 жовт. 2000 р.

але:

Екологія ландшафту та планування землекористування [Текст]: тези доп. всеукр. конф. (Київ, 11–12 верес. 2000 р.)

5.2.5.7 Якщо у відомостях, що відносяться до заголовка, вміщено інший заголовок, його завжди подають з великої літери, а слова в ньому не скорочують. Також не скорочують одне слово, що становить відомості, віднесені до заголовка.

Пори року [Ноти] : Чотири настрої

Пам'ятник Богданові Хмельницькому [Ізоматеріал] : (Богдан Хмельницький у Києві)

Офшорний світ. Погляд зсередини [Текст] : довідник

5.2.5.8 Відомості, необхідні для розкриття чи пояснення основного заголовка, жанру твору, виду документа тощо, можуть бути сформульовані на основі аналізу документа. У таких випадках їх беруть у квадратні дужки.

Яблуні у цвіті [Ноти] : Життя, втілене в пісні : [з репертуару А. Солов'яненка]

А.Я. Франків. У дзеркалі двох століть [Електронний ресурс] :
[мультимедійна енциклопедія]

Київ дерев'яний [Ізоматеріал] : 14 фото : [комплект листівок]

Вступ до психоаналізу [Текст] : лекції : [переклад українською]

5.2.5.9 При описі деяких видів документів відомості, що містять позначення документа, є обов'язковими, якщо ці дані не було наведено у заголовку запису.

Видання. Міжнародна стандартна нумерація книг [Текст] : ДСТУ 7.53–2001
Спосіб одержання молочного продукту [Текст] : пат. 2180456 Україна : МПК 7
А 23 С 21/02

5.2.6 Відомості про відповідальність

5.2.6.1 Відомості про відповідальність містять інформацію про осіб та організації, які брали участь у створенні інтелектуального, художнього чи іншого змісту твору, що є об'єктом опису.

5.2.6.2 Відомості про відповідальність записують у тій формі, як і вони зазначені у запропонованому джерелі інформації.

Комедії та трагедії [Текст] / Вільям Шекспір ; пер. з укр. М. Рильського
Синевир [Зображальний матеріал] = Synevyr : у світлинах Михайла
Сирохмана : світлопис / [авт. вступ. ст. Дрогобицький І. М. ; переклад
англ. мовою Павличко Д. В.]

Захист інформаційних процесів у комп'ютерних системах [Електронний
ресурс]: програма з дисципліни / уклад. Мельник І. О.

Практичний маркетинг [Текст] : UKR 777 : медіа-буклет : проф. сертифікат
менеджера: [пер. з англ.] / Києво-Могилянська бізнес-школа, Національний
університет "Києво-Могилянська академія", Міжнародний інститут менеджменту
"МІМ-Київ"

Український традиційний костюм [Текст] : іл. енциклопедія / авт.-уклад. О.
Воропай, Т. Косміна ; [передмова Т. Косміної]

Відомості про відповідальність, сформульовані каталогізатором на основі аналізу документа, наводять у області примітки.

5.2.6.3 Відомості про відповідальність можуть складатися з імен осіб та (або) найменувань організацій разом із словами, які уточнюють категорію їхньої участі у створенні твору, що є об'єктом опису.

Атлас лікарських засобів [Текст] / авт. ідеї Богомолець О. В.
Південь Українських Карпат [Карти]: карта для мандрівників / уклад.,
підгот. до вид. та надрук. Київ. картогр. ф-кою у 2023 р. ; ст. ред.
Ковальчук І. П.

Качанівський арсенал [Зображальний матеріал] / [Нац. іст.-культ. заповідник "Качанівка"; уклад., вступ. стаття та кат. Будзар М. М. [та інші]; пер. Стріха М. В. ; худож. Якутович С. Г.; фот. Пилип'юк В. В.]
 Маруся [Текст]: роман / анонім ; пер. з англ. [О. Забужко ; післямова Ю. Андруховича]

Історія козацьких походів [Текст] : пер. з фр. / Д. Яворницький ; з гравюрами О. Данченка

Гідроциклон [Текст]: пат. 118456 Україна: МПК 7 В 07 С 5/12, 9/00 / автори та заявники Іваненко П. Т. [та інші]; патентовласник ТОВ "Укрспецтехногаз"

Формування генетичної структури стада [Текст]: звіт про НДР (проміж.): 42-44 / Ін-т розведення і генетики тварин імені М. В. Зубця НААН; кер. Коваленко В. П.

Відомості про відповідальність можуть містити лише слова або фрази, що несуть інформацію про виконану роботу, якщо в зазначеному джерелі інформації немає імен осіб або найменувань організацій та їх не вдалося встановити.

/ відредаговано автором
 / ілюстровано групою художників

5.2.6.4 Першим відомостям про відповідальність передують знак коса риска; наступні групи відомостей відокремлюють один від одного крапкою з комою. Однорідні відомості всередині групи відокремлюють комами. Порядок приведення відомостей визначається їх поліграфічним оформленням чи послідовністю у визначеному джерелі інформації, незалежно від ступеня відповідальності.

/ Оксана Забужко ; за ред. М. Матіос ; пер. з укр. О. Ірванець ; іл. К. Лавро

(усі відомості розміщені на титульному аркуші)

/ [авт.-уклад. В. М. Скуратівський ; фот.: М. Андрієнко, С. Позняк, О. Клименко ; авт. тексту Ю. Андрухович ; худож. С. Якутович ; редактори: Л. Костенко, І. Малкович]

(усі відомості розміщені на звороті титульного аркуша)

5.2.6.5 Якщо відомості про відповідальність запозичені з різних джерел інформації, їх наводять у логічному порядку: спочатку – імена осіб чи найменування організацій, які зробили найбільший внесок до інтелектуального, художнього чи іншого змісту твору, потім відомості про інших осіб та організацій.

/ Юрій Андрухович ; [авт. передм. О. Забужко ; іл. С. Якутович]
(відомості про автора вказані на титульному аркуші, решта відомостей – у різних місцях документа)

/ світлини М. Слободяника ; текст С. Жадана ; вірші О. Ірванця та Ю. Іздрика ; пер.: В. О. Шевчук (англ.), Ю. В. Прохасько (нім.), А. М. Бондар (пол.)
(усі відомості розміщені у різних місцях документа)

/ уклад. Л. Ф. Дунаєвська та інші ; за заг. ред. [і з передм.] В. Т. Скуратівського; [нотний запис пісень О. А. Правдюк ; прим. і комент. до текстів В. Т. Скуратівського та М. К. Дмитренка]
(усі відомості розміщені у різних місцях документа)

/ Вільгельм Гауф; [пер. з нім. М. Лукаш, Н. Іваничук]; худож. Г. Якутович
(відомості про автора літературного твору та про художника розміщені на титульному аркуші, решта відомостей – на його звороті)

/ М-во культури України, Нац. ін-т культурології ; уклад. О. М. Гончар ; за ред. М. В. Поповича ; іл. А. В. Чебикін; уклад. програми Л. М. Костенко
(відомості про організацію розміщені на титульному екрані, решта відомостей – у різних місцях документа)

5.2.6.6 Відомості про відповідальність, що включають найменування організації, яка очолює, та її підрозділу або підпорядкованої їй організації, записують у тому вигляді та порядку, як вони наведені в запропонованому джерелі інформації, і відокремлюють одна від одної комою.

/ Нац. б-ка України імені В. І. Вернадського, Інститут сходознавства
/ Нац. спілка художників України, Секція "Книжкова графіка" ; уклад. О. І. Петренко ; [авт. вступ. статей М. Р. Стельмах, О. Федорук]
/ Лисенко П. Г. ; Нац. акад. наук України, Ін-т екології Карпат
/ Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т філології, Каф. фольклористики ; за ред. Л. Ф. Дунаєвської

5.2.6.7 Відомості про відповідальність, граматично пов'язані між собою в запропонованому джерелі інформації, наводять в описі як єдину групу відомостей у такому самому вигляді та послідовності, як у джерелі.

Як навчити дитину читати [Текст] / Оксана та Петро Іваненки
 Ми, українські біженці в Польщі... [Текст]: публіцистика (2022–2024) / О.
 С. Забужко; уклад., вступ. ст. і комент. М. Рябчука за участі О. Гнатюк
 Опера жебраків [Ноти]: опера на 3 дії з прологом та епілогом / М. Скорик
 [комп.]; лібрето композитора за мотивами оповідання Василя Стефаника
 «Камінний хрест»; укр. варіант лібрето Ю. Андруховича
 Ваше серце [Текст] = Your heart : питання та відповіді / Є. Товстуха та
 співробітники Нац. мед. асоц. України ; переклад з англ. О. Стражного

5.2.6.8 Якщо в запропонованому джерелі інформації містяться дані про одну, дві або три особи та (або) організації, що виконують одну і ту ж функцію або мають один і той самий ступінь відповідальності, то дані про них обов'язково наводять у відомостях про відповідальність, незалежно від того, наводилися вони в заголовку запису чи ні.

/ Т. Г. Шевченко
 / Чумак Оксана Петрівна ; Нац. акад. пед. наук України, Деп. освіти і
 науки Київської міської держ. адміністрації, Акад. зв'язків з
 громадськістю
*(у цих прикладах ім'я особи, наведене у відомостях про відповідальність,
 було також використано як заголовок запису)*

/ І. Я. Франко, М. М. Коцюбинський
 / Л. В. Костенко, О. Т. Гончар, Ю. І. Андрухович
*(у цих прикладах ім'я першої з вказаних у відомостях про відповідальність
 осіб було також використано як заголовок запису)*

5.2.6.9 За наявності інформації про чотирьох і більше осіб та (або) організацій кількість наведених відомостей про відповідальність визначає бібліотечна установа. В описі можуть бути наведені відомості про всіх осіб та (або) організацій, зазначених у джерелі інформації. При необхідності скоротити їх кількість обмежуються вказівкою першої з кожної групи з додаванням у квадратних дужках скорочення [та інші] або його еквівалента латинською мовою [et al.].

/ авт. карти та покажч. О. М. Маринич [та інші] ; відп. ред. Л. Г. Руденко
 [та інші]
 / худож.-мультиплікатори: О. Кваша [та інші]
 / Ін-т мови і л-ри Нац. акад. наук України, Ін-т мовознавства ім. О. О.
 Потебні НАН України ; О. Пономарів [та інші] (з укр. сторони), М.

Жовтобрюх [та інші] (з білорус. сторони); за заг. ред. О. Ткаченка, В. Русанівського

/ М-во охорони здоров'я України [та інші] ; розроб. О. О. Мойбенко [та інші]

/ М. В. Попович [та інші] ; відп. ред. М. В. Попович ; Нац. акад. наук України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди, Центр дослідж. укр. культури / підгот. Огієнко І. І. [та інші]

/ редкол.: О. Є. Пахльовська (відп. ред.) [та інші]

/ mit Beitr. von Jurij Andruchowytsh [et al.]

(у всіх вищенаведених прикладах слова "[та інші]" означають, що в приписаному джерелі інформації імен (найменувань) було більше трьох)

5.2.7 Правила приведення відомостей в області заголовка і відомостей про відповідальність при описі збірки (комплекту) без загального заголовка

5.2.7.1 Збірники з кількох творів, кожен із яких має свою назву, а загальна назва збірника відсутня, можна розділити такі групи:

- збірники, твори яких розташовані на одному носії;
- збірники або комплекти однорідних та різнорідних документів, твори яких розташовані на різних носіях.

5.2.7.2 При складанні опису збірника без загальної назви, всі твори якого розташовані на одному носії, бібліографічні відомості в області назви та відомостей про відповідальність наводять за наведеними нижче правилами.

5.2.7.2.1 Загальну основну назву не формулюють. В області послідовно наводять вміщені в запропонованому джерелі інформації заголовки окремих творів разом з даними, що відносяться до кожного з них; кожную групу відомостей відокремлюють від наступної точки з комою – якщо у творів збірки один автор, або крапкою – якщо автори творів різні або автор відсутній. У середині групи відомостей використовують знаки, запропоновані для елементів цієї області.

5.2.7.2.2 Загальне позначення матеріалу поміщають після назви першого твору в збірнику одного автора або різних авторів.

Моє життя [Текст]: автомонографія; Етюди про художників / Олександр Мурашко; [уклад., вступ. ст. і комент. Д. В. Степовика]

Українська розмовна [Електронний ресурс]. Діаспорна українська / [до зб. в цілому] Osvita

Тарасе! Тарасе! [Текст]: роман; Оповідання / Валерій Шевчук; пер. з

польськ., вступ. ст. О. Забуженко. Час зорі : повість / Оксана Забуженко ; пер. з англ. А. Андрухів

5.2.7.2.3 Якщо є відомості, загальні для всіх творів, що увійшли до збірки, їх поміщують після відповідних відомостей про останній твір. Такі відомості супроводжують словами або фразами, що уточнюють їхній загальний характер. Відомості, що уточнюють, запозичують із запропонованого джерела інформації; за їх відсутності - формулюють на підставі аналізу документа і поміщують у квадратні дужки.

Якщо в даній області це зробити важко, можна дати відповідні пояснення в області примітки або відомості, загальні для всіх творів збірника, перенести в область примітки.

Дзеркало – друг, дзеркало – ворог [Текст] / Олесь Ульяненко, Марія Матіос. Галицький хрест / Олесь Ульяненко ; [до зб. в цілому: пер. з англ. П. Таращука, О. Мокровольського ; худож. В. Єрко]
Політ білих лелек [Звукозапис] ; Мурашка і віл / Євген Станкович ; сл. [1-го твору] Василь Герасим'юк ; сл. [2-го твору] Павло Мовчан. Чорнобривці / Ігор Шамо ; сл. Микола Сом ; [всі твори] викон. Дит. хор "Щедрик"

5.2.7.2.4 Якщо до збірника без загальної назви входять твори із зазначенням різної повторюваності видання, ці відомості поміщують в області назви після всіх відомостей про відповідне творі та відокремлюють комою.

Слово про слова [Текст]: нариси про мову, вид. 5-те, переглян. і доповн. ; Чому саме так?: етимол. словничок школяра, перевид. / А. О. Білецький
Поетика кіно [Текст]: збірник / за ред. Л. І. Брюховецької; з передм. О. Л. Мусієнко ; комент. С. В. Тримбача, 2-ге вид. Перечитуючи «Поетику кіно» : зб. ст. / за заг. ред. В. Л. Скуратівського; [до зб. в цілому] М-во культури України, Нац. акад. наук України, Центр кінематогр. студій НаУКМА

5.2.7.2.5 Відомості про видання, що стосуються збірника в цілому, наводять після відомостей про останній твір за правилами приведення області видання (див. [#5.3](#)).

Introduction to English law [Текст] / Ph. S. James. Chapter on revenue law / G. N. Clover. – 9th ed.

5.2.7.2.6 Кількість відомостей про твори, що увійшли до збірника, наводять у області заголовка і відомостей про відповідальність на розсуд установи, що бібліографує. Як

правило, при описі збірки творів одного автора наводять відомості не менше ніж про два твори. В описі збірника творів різних авторів наводять відомості не менш як про трьох авторів і про один твір кожного з цих авторів.

5.2.7.3. Під час складання опису збірника без спільного заголовка або комплекту документів, твори якого розташовано на різних носіях, бібліографічні відомості в області заголовка та відомостей про відповідальність наводять за викладеними нижче правилами.

5.2.7.3.1 Якщо серед творів збірника або комплекту документів на різних носіях можна виокремити один із них як основний (за значущістю твору, носія, за поліграфічним оформленням), то його заголовок приймають за основний, слідом за ним поміщають інші відомості, що належать до цього твору. Інформацію про решту творів, разом з їхніми заголовками і відомостями, що належать до них, може бути вміщено в області фізичної характеристики як супровідний матеріал (див. [#5.6.5](#)), в області примітки або відображено на другому рівні багаторівневого опису документа, що складається з кількох частин (див. [розділ 6](#)).

5.2.7.3.2 Якщо не можна виділити як основний твір на одному з носіїв, на кожен твір може бути складено окремий опис за загальними правилами.

5.3 Область видання

5.3.1 Область містить інформацію про зміни та особливості даного видання по відношенню до попереднього видання того ж твору.

5.3.2 Відомості про видання наводять у формулюваннях і в послідовності, наявних у приписаному джерелі інформації. Вони зазвичай містять слово "видання", слова "версія", "варіант", "випуск", "редакція", "репринт" тощо або їхні еквіваленти іншими мовами, які його замінюють, а також інші терміни, що відрізняють його від попередніх видань.

- . - Факс. вид.
- . - Нова версія
- . - Передрук. з вид. 1925 г.
- . - Дод. варіант

5.3.2.1 Порядковий номер, зазначений у цифровій або словесній формі, записують арабськими цифрами, з додаванням закінчення згідно з правилами граматики відповідної мови.

- . - 10-е вид.
- . - Вид. 7-ме

- . - 2-га ред.
- . - 5th ed.
- . - 3., überarb. u. erw. Aufl.

5.3.2.2 Відомості про видання можуть бути сформульовані, якщо відомо, що в цьому виданні є суттєві відмінності від попередніх видань.

- . - [Нове вид.]
- . - [Перевидання] .
- . - [Переглян. версія] .

5.3.3 Відомості про відповідальність записують у області видання, якщо вони стосуються тільки конкретного зміненого видання твору. Їх записують після відомостей про видання, і їм передує знак коса риска. Інші правила наведення відомостей про відповідальність та пунктуацію див. у [#5.2.6](#).

- . - Репр. відтворення вид. 1918–1925 pp. / за ред. проф. О. Н. Синявського
- . - Вид. 2-ге / перероб. з 1-го вид. М. Лисенко

5.3.4 Додаткові відомості про видання наводять в описі, якщо в приписаному джерелі інформації є окремо сформульовані додаткові відомості про особливості даного перевидання, передруку тощо. Їх записують після попередніх відомостей про область видання і відокремлюють комою.

- . - Вид. 6-те, випр. і допов.
- . - 7-ме вид., стер.
- . - 3-тє вид. / доопрац. В. С. Калашник, передрук зі змін. і допов.
- . - Nouv. éd., rev. et augm.

5.3.5 Відомості про відповідальність, що належать до додаткових відомостей про видання, записують після цих відомостей за правилами наведення відомостей про відповідальність (див. [#5.2.6](#)).

5.4 Область специфічних відомостей

5.4.1 Область застосовується при описі об'єктів, що є особливим типом публікації або розміщені на специфічних носіях. До них належать картографічні, нотні документи, серіальні та інші ресурси, що продовжуються, окремі види нормативних і технічних

документів, електронні ресурси, а також мікроформи, якщо на них розташовані всі названі види документів, за винятком електронних ресурсів.

5.4.1.1 Під час опису картографічних документів областю специфічних відомостей є область математичної основи. У цій області вказують такі відомості, наявні в приписаному джерелі інформації: масштаб, картографічну проєкцію, координати, відомості про рівнодення або епоху в зоряних мапах.

Масштаб записують у формі абстрактного числа, що показує відношення одиниці до числа, яке позначає, у скільки разів зменшено розміри земної поверхні. Слово "масштаб" в описі не наводять.

Західна півкуля. Східна півкуля [Карті]: фізична карта для серед. загальноосвіт. закладів / уклад. і підгот. до вид. ДП "Картографія" Держгеокадастру України у 2015 р. ; ст. ред. О. І. Шевченко. – Випр. у 2020 р. – 1 : 22000000, 220 км в 1 см ; попереч. рівновелика азимут. проєкція Ламберта

5.4.1.2 Під час опису нотних документів у області специфічних відомостей наводять відомості про форму викладення нотного тексту: партитуру, партії (голоси), дирекціїони. Відомості в області вказують у формі, наведеній у приписаному джерелі інформації.

Другий квартет [Ноти] : для 2 скрипок, альта і віолончелі / М. Скорик. – Партитура
Тріо [Ноти] : для кларнета, віолончелі та фп. / Є. Ф. Станкович. – Партитура та голоси

5.4.1.3 При описі серіальних та інших ресурсів, що продовжуються, областю специфічних відомостей є область нумерації. Правила наведення відомостей в області нумерації див. [#6.3.3.3](#).

5.4.1.4 Під час опису нормативних документів зі стандартизації (стандартів і технічних умов) у області специфічних відомостей зазначають позначення документа, що діяв раніше, дати введення, строки дії об'єкта бібліографічного опису.

Оригінали газетних шпальт для передавання каналами зв'язку. Технічні вимоги [Текст] : ДСТУ 8344:2015. – На заміну ДСТУ 8344:2005 ; чинний від 01.01.16
Скло безпечне для наземного транспорту. Загальні технічні умови [Текст] : ДСТУ 3649:2010. – Вид. верес. 2021 зі Зм. 1, 2, 3 (ІПС. 2012. № 2; ІПС.

2019. № 1; ІПС. 2021. № 11). – На заміну ДСТУ 3649:2000 ; чинний від 01.01.11

5.4.1.5 Під час опису патентних документів у області специфічних відомостей зазначають реєстраційний номер заявки на патентний документ; дату її подання (надходження); дату публікації та (або) відомості про офіційне видання, у якому опубліковано відомості про патентний документ; відомості про конвенційний пріоритет: дату подання заявки, номер і назву країни конвенційного пріоритету. Назву країни наводять у круглих дужках. Також у області можуть бути зазначені індекси національної патентної класифікації.

Приймально-передавальний пристрій [Текст]: пат. 118456 Україна: МПК 7 Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00 / Шевченко О. М.; заявник та патентовласник Київ. наук.-дослід. ін-т телекомунікацій. – № 2020131736/09; заявл. 18.12.20; опубл. 20.08.22, Бюл. № 23 (II ч.)

Одноразова ракета-носіє [Текст]: заявка 1095735 Україна: МПК 7 В 64 G 1/00 / Коваленко С. В. (Україна); заявник Державне космічне агентство України; патент. повірений Петренко Г. Б. – № 2020108705/28; заявл. 07.04.20; опубл. 10.03.21, Бюл. № 7 (I ч.); пріоритет 09.04.19, № 09/289,037 (Україна)

5.4.1.6 Під час опису електронних ресурсів областю специфічних відомостей є область виду та обсягу ресурсу. Ці відомості наводять за ГОСТ 7.82.

Бібліографія з соціальних та гуманітарних наук, 2018–2020 [Електронний ресурс]
/ Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського. – Електрон. дані та прогр. (33 файли: 459658539 байт)

5.4.2 Область специфічних відомостей може бути повторена, якщо об'єкт опису одночасно має якості матеріалів різних класів, і це слід відобразити в описі (див. також #6.3.3.3.7).

. – Граф. м-б у км. – Електрон. картогр. дані.

5.4.3 При описі промислових каталогів, неопублікованих звітів про науково-дослідні роботи, неопублікованих дисертацій область специфічних відомостей не застосовують.

5.5 Область вихідних даних

5.5.1 Область містить відомості про місце і час публікації, розповсюдження та виготовлення об'єкта опису, а також відомості про його видавця, розповсюджувача, виробника.

5.5.2 Назва місця видання, розповсюдження наводять у формі та відмінку, зазначених у приписаному джерелі інформації.

- . - Харків
- . - У Львові
- . - V Praze
- . - La Habana

5.5.2.1 Якщо зазначено кілька місць видання, наводять назву, виділену поліграфічним способом або зазначену першою в запропонованому джерелі інформації. Опущені відомості зазначають скороченням [та ін.] або його еквівалентом латинською мовою, який наводять у квадратних дужках.

- . - Львів [та ін.]
- . - London [etc.]

5.5.2.2 Можуть бути наведені назви другого і наступних місць видання, відокремлювані одне від одного крапкою з комою. Перевагу може бути надано місцю видання країни, де розташована установа, що бібліографує.

- . - Київ ; Львів
- . - Київ ; Харків ; Париж
- . - Paris [etc.]

(у джерелі інформації вказано чотири місця видання: London, Paris, Berlin, Philadelphia. Установа, що бібліографує, знаходиться в Парижі)

5.5.2.3 Якщо місце видання в об'єкті опису не зазначено, його слід установити за місцезнаходженням видавця. Назву місця видання наводять без квадратних дужок, якщо вона зрозуміла з найменування видавця.

- . - Львів : Іст. ілюстрація
- . - Харків : Харків. дім друку
- . - Київ : Київ. підручники та картолітографія

5.5.2.4 Якщо місце видання точно не встановлено, наводять передбачуване місце зі знаком питання.

- . - [Чернігів?]
- . - [Відень?]

5.5.2.5 За відсутності відомостей про місце видання може бути наведено у квадратних дужках назву країни або скорочення [б. м.], або його еквівалент латинською мовою [s. l.].

- . - [Finland]
- . - [Німеччина?]
- . - [Б. м.]
- . - [S. l.]

5.5.2.6 Не наводять місце видання для неопублікованих матеріалів - рукописів, невиданих або неопублікованих відеоматеріалів і фільмів, фотознімків, необроблених звукозаписів, неопублікованих колекцій (фондів) тощо. Скорочення [б. м.] або його еквівалент у цих випадках також не наводять.

5.5.3 Ім'я (найменування) видавця, розповсюджувача тощо наводять після відомостей про місце видання, до якого воно належить, і відокремлюють двокрапкою. Відомості наводять у тому вигляді, як вони зазначені в приписаному джерелі інформації, зберігаючи слова або фрази, що вказують на функції (окрім видавничої), які виконуються особою або організацією. Відомості про форму власності видавця, розповсюджувача тощо. (AT, TOB, Ltd, Inc., GmbH тощо), як правило, опускають.

У джерелі інформації:	В описі:
Видавництво "Наука"	: Наука
Видавничий дім «Новий підручник»	: Новий підручник
ТОВ «ЄВРО-АДРЕСА»	: ЄВРО-АДРЕСА
ТОВ «ЄВРО-АДРЕСА»	: ЄВРО-АДРЕСА
Видавництво Національного фармацевтичного університету	: Вид-во Нац. фармацевт. ун-ту
Видавництво Львівського університету	: Вид-во Львів. ун-ту

5.5.3.1 Ім'я (найменування) видавця тощо наводять у стислій формі, що забезпечує його розуміння та ідентифікацію. Якщо воно увійшло до попередніх областей у повній формі, у цій області його можна скоротити до найкоротшої форми, аж до акронімної.

- . – Київ : Грушев. центр
- . – Харків : ХНУ
- . – Львів : НУ "ЛП"
- . – Буча : ІБКіцБ НААН

5.5.3.2 Якщо видавцем є фізична особа, в описі наводять її прізвище та ініціали у формі та відмінку, зазначених у приписаному джерелі інформації.

- . – К. : Малкович І. А.
- . – К. : у Шкляра В. М.

5.5.3.3 Найменування видавничої філії наводять після імені (найменування) видавця і відокремлюють комою. Більш дрібні підрозділи (відділи, бюро), як правило, опускають.

- . – Л. : Наукова думка, Львів. вид. фірма
- . – Харків : Вид-во НАН України, Філ. "Схід"
- . – К. : Національна спілка художників України, Київ. від-ня

Однак якщо ім'я (найменування) видавця та його підрозділи граматично пов'язані, їх так і наводять у області вихідних відомостей.

- . – Полтава : ДП "Картографія"

5.5.3.4 За наявності в приписаному джерелі інформації відомостей про двох і більше видавців тощо в описі наводять ім'я (найменування), виділене поліграфічним способом або зазначене першим. Відомості про решту можуть бути наведені в примітці або опущені. Опущені відомості зазначають скороченням [та ін.] або [etc.], яке наводять у квадратних дужках.

- . – К. : Вид-во Старого Лева [та ін.]

5.5.3.5 Можуть бути наведені імена (найменування) другого і наступних видавців.

- . – К. : Вид-во Старого Лева : Фоліо

5.5.3.6 За наявності декількох груп відомостей, що включають місце видання і відповідне до нього ім'я (найменування) видавця тощо, їх зазначають послідовно і відокремлюють одна від одної крапкою з комою. Кількість груп може бути обмежена.

- . – К. : НХМУ : Мистецтво і книга ; Львів : Нац. галерея мистецтв ім. Б. Возницького
- . – Дніпро : Придніпр. акад. туризму та сервісу ; смт Ворзель (Київ. обл.) : Вид-во Київ. нац. ун-ту технологій та дизайну
- . – Тернопіль : Джура ; К. : Картографія [та ін.]

5.5.3.7 За відсутності в приписаному джерелі інформації імені (найменування) видавця тощо наводять у квадратних дужках скорочення [б. в.] або його еквівалент латинською мовою [s. n.].

- . – Львів : [б. в.]
- . – [Б. м. : б. в.]
- . – Brussels : [s. n.]
- . – [S. l. : s. n.]

5.5.3.8 Не наводять ім'я (найменування) видавця тощо для неопублікованих матеріалів. Не наводять у цих випадках і скорочення [б. в.] або його еквівалент [s. n.].

5.5.4 До імені (найменування) видавця тощо може бути в квадратних дужках додано пояснення його функції, якщо ці відомості можна з'ясувати, наприклад: [видавець], [розповсюдjuвач]. Відомості додають, якщо їх немає в попередніх відомостях області.

- . – Б. м. : КОБЗА RECORDS [вид.] : НАШЕ [дистриб'ютор]
- . – London : Harvard univ. press [distributed]

Якщо неможливо встановити функцію особи або організації, ім'я (найменування) яких зазначено у вихідних даних об'єкта, їх поміщають в опис як видавця.

5.5.5 Як дату видання наводять рік публікації документа, що є об'єктом опису. Рік указують арабськими цифрами, йому передуює кома.

- , 2002
- , 1833

(У джерелі інформації рік вказано римськими цифрами: MDCCCXXXIII)

5.5.5.1 Якщо дату вказано в приписаному джерелі інформації за літочисленням, відмінним від загальноприйнятого (григоріанського календаря), її так і наводять у області, а потім у квадратних дужках зазначають рік у сучасному літочисленні.

, 4308 [1975]

5.5.5.2 Якщо дата видання невідома і її не вдалося встановити, на її місці наводять дату авторського права (копірайт), дату виготовлення (друкування) або дату цензурного дозволу з відповідними поясненнями.

, сор.1999
 , друк. 2000
 , 2001 printing
 , ценз. 1907

5.5.5.3 Якщо в приписаному джерелі інформації не зазначено дати, пов'язані з публікацією об'єкта опису, наводять передбачувану дату видання з відповідними поясненнями, якщо це необхідно. Позначення [б. р.] — „без року“ не наводять.

, [1942?]
 , [1898 або 1899]
 , [біля 1900]
 , [між 1908 та 1913]
 , [кін. XIX – поч. XX ст.]
 , [199–]
 , [18– –]
 , [17– –?]

5.5.5.4 Як дату видання для неопублікованих матеріалів наводять дату виробництва (створення, записування, виготовлення тощо).

5.5.6. Місце виготовлення та ім'я виробника в описі може бути наведено, якщо немає вихідних даних, перелічених у [#5.5.2](#) - [#5.5.3](#). Відомості наводять за правилами, викладеними у згаданих пунктах, укладаючи їх у круглі дужки.

. – [Б. м. : б. в.], друк 2002 (Чернігів : Черніг. міськ. друк.)
 . – Полтава : [б. в.], 2001 (ВПК "Орій")
 . – К. : [б. в.], 2000 (ДВ "Преса України")

5.5.6.1 Якщо дату виготовлення наводять замість дати видання (див. [#5.5.5.2](#)), її не повторюють у цій групі елементів.

. – К. : [Б. в.], друк 1991 (Друк. "Поступ")

5.5.6.2 Усі відомості про виготовлення документа або деякі з них, включно з датою, наводять, якщо вони відрізняються від відомостей про публікацію, розповсюдження і визнані необхідними установою, що бібліографує.

. – К. : Кобза, 1985 (Калуш : Калуський з-д грп.)

5.6. Область фізичної характеристики

5.6.1 Область фізичної характеристики містить позначення фізичної форми, у якій представлений об'єкт опису, у поєднанні із зазначенням обсягу та, при необхідності, розміру документа, його ілюстрацій та супровідного матеріалу, що є частиною об'єкта опису.

5.6.2 В області наводять відомості про кількість фізичних одиниць (арабськими цифрами) та специфічне позначення матеріалу. Відомості про вид матеріалу наводять мовою бібліографуючої установи.

. – 8 т.
. – 1 к. (4 арк.)
. – 2 електрон. опт. диски
. – 1 мфіша
. – 3 грп.
. – 2 звук. диски

5.6.2.1 Відомості про пагінацію наводять тими цифрами (римськими або арабськими), що використані в об'єкті опису; непрораховані аркуші або сторінки прораховують і записують арабськими цифрами у квадратних дужках наприкінці пагінації.

. – 186 с., 8 с. іл.
. – 379, [4] с., [10] л. іл., факс.
. – XII, 283, 15 с.
. – ССХСІХ с. іл.
. – [16] окр. л. іл.
. – С. 11–46
. – L. 1–16

5.6.2.2 За необхідності в круглих дужках може бути вказано час відтворення, кількість кадрів тощо.

- . - 1 зв. касета (50 хв.)
- . - 2 зв. диски (1 год 30 хв.)
- . - 2 кіноплівки (бл. 50 хв.)
- . - 1 мфіша (150 кадрів)

5.6.3 Як інші фізичні характеристики об'єкта опису можуть бути наведені відомості про ілюстрації, про матеріал, з якого виготовлено об'єкт опису тощо. Відомостям передуює двокрапка. Кожні наступні відомості відокремлюють від попередніх комою.

- . - 132 с. : кольор. іл.
- . - 1 модель (3 предмети) : полістирол
- . - 1 діаф. (70 кадрів) : чорно-білий
- . - 1 електрон. опт. диск (CD-I) : зв., кольор.
- . - 2 к. : кольор.
- . - 1 зв. диск (56 хв.) : цифровий, стерео

5.6.4 Розміри об'єкта опису вказують за потреби з попереднім знаком крапка з комою.

- . - 86 с. : іл. ; 30x24 см
- . - 1 к. : кольор. ; 44x52 см, склад. 22x13 см
- . - 4 рулони мф. ; 35 мм
- . - 1 зв. диск (56 хв.) : цифровий, стерео ; 12 см

Якщо об'єкт опису міститься в контейнері, можуть бути наведені розміри об'єкта і розміри контейнера, або тільки розміри контейнера.

- . - 4 електрон. опт. диски (CD-ROM) : зв., кольор. ; у контейнері 15x15 см

5.6.5 Останнім елементом області є відомості про супровідний матеріал, яким передуює знак плюс. Арабськими цифрами вказують кількість фізичних одиниць, назву супровідного матеріалу (використовуючи специфічне позначення матеріалу), а також відомості про його обсяг і (або) розмір.

- . - 1 грп. (45 хв.) : 33 об/хв., моно ; 30 см, у картон. папці + альбом (20 с. : іл., ноти)

- . – 350 с. : кольор. іл., карти + 1 бр. (52 с.)
- . – 64 с. : іл. + 2 електрон. опт. диски
- . – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) ; 12 см + Інструкція для користувача (12 с.)

Інформація про супровідний матеріал може бути поміщена в області примітки або відображена на другому рівні багаторівневого опису (див. розділ 6). За наявності необхідних бібліографічних відомостей на супровідний матеріал може бути складено опис як на самостійний об'єкт.

5.7 Область серії

5.7.1 Область містить відомості про багаточастинний документ, окремим випуском якого є об'єкт опису.

5.7.2 Область включає елементи області заголовка та відомостей про відповідальність (див. [#5.2](#)), які належать до серії, до якої входить об'єкт опису, а також Міжнародний стандартний номер серійного видання (ISSN) і номер, під яким об'єкт значиться в даній серії.

5.7.3 Основний заголовок серії наводять за правилами наведення основного заголовка об'єкта, викладеними в [#5.2.2](#) та у [#6.3.3.1.2-#6.3.3.1.3](#).

- . – (Міленіум – Тисячоліття)
- . – (Серія "Золотий фонд психотерапії")
- . – (Вісник Інституту рибного господарства НААН України)
- . – (Музична спадщина. Виконавське мистецтво)
- . – (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи)

5.7.4 Паралельні назви серії наводять відповідно до правил [#5.2.4](#).

- . – (Фортепіанні твори. Серія 1 = Compositions pour piano. Seria 1)

5.7.5 Відомості, що стосуються заголовка серії, наводять за правилами [#5.2.5](#). Наявні в джерелі інформації відомості, що стосуються перевидання серії, також поміщають у цьому елементі опису, передуючи їх знаком двокрапка.

- . – (Пам'ятки давнього письменства : дослідження, тексти)
- . – (Український бестселер : УБ)
- . – (Великі письменники в романах : Жюль Верн, 1828–1905)

. – (Життя видатних людей : ЖВЛ : сер. біогр. : засн. 1890 р. В. Антоновичем і продовж. 1918 р. М. Грушевським)

5.7.6 Відомості про відповідальність наводять в області серії, якщо вони необхідні для її ідентифікації та відносяться до серії в цілому. В інших випадках їх поміщають в області заголовка і відомостей про відповідальність опису, складеного на випуск серії, або в області примітки. Відомості про відповідальність наводять згідно з правилами [#5.2.6](#).

. – (Практичні рекомендації для бухгалтера та керівника / за заг. ред. О. В. Петренка)
 . – (Серія "Шевченко у ХХІ столітті" : щоріч. вид. Шевченків. коміс. / гол. ред. І. М. Дзюба)
 . – (Доповіді Інституту Європи / Нац. акад. наук України)
 . – (Препринт / Нац. наук. центр "Харків. фіз.-техн. ін-т")

5.7.7 Якщо об'єкт опису входить до серії з підсерією, основний заголовок складається із заголовка серії (загальний заголовок) і заголовка підсерії (залежний заголовок), які відокремлено крапкою, після чого наводять решту елементів області заголовка і відомостей про відповідальність.

. – (Автомобільний транспорт. Серія 1, Безпека руху на автомобільному транспорті : огляд. інформ. / М-во інфраструктури України)

5.7.8 Якщо заголовок підсерії достатньо незалежний від заголовка серії і може забезпечити ідентифікацію підсерії, як основний наводять заголовок підсерії, а заголовок серії вказують в області примітки.

. – (Технологія текстильної промисловості ...)
(У примітці наведено загальну назву серії: Вісник вищих навчальних закладів.)

5.7.9 Якщо у серії та підсерії є свої основні заголовки та інші відомості області заголовка, що належать до них, їх наводять за правилами [#5.2](#) і розташовують послідовно після кожного із заголовків. Групи відомостей відокремлюють крапкою.

. – (Класика : електрон. книга. Українська література : повн. збір. тв. / розробник: УЦФ ("Укр. центр фантастики"))

5.7.10 Міжнародний стандартний номер серійного видання (ISSN), присвоєний даній серії або підсерії, наводять, якщо його зазначено в джерелі інформації. Номер наводять у стандартній формі, після абрєвіатури ISSN, за якою слідує пробіл, і вказують дві групи з чотирьох цифр, розділених дефісом. Номеру передує знак кома.

, ISSN 0201-7636

, ISSN 0131-6044

5.7.11 За наявності в джерелі інформації ISSN серії та ISSN підсерії в описі наводять ISSN підсерії, а ISSN серії опускають.

5.7.12 Якщо в області серії містяться відомості про багатотомне видання, замість ISSN поміщають ISBN, присвоєний багатотомному виданню в цілому.

, ISBN 5-8405-0046-1

5.7.13 Номер випуску серії записують арабськими цифрами і зазвичай у тій формі, як він дано в об'єкті опису. Йому передує знак крапка з комою.

; вип. 2

; т. 3, вип. 1

; 3 (27)

; № 25/2002

; 41-79-01

; no. 5

; vol. 54

; vol. C, N1

5.7.14 Сведения, относящиеся только к подсерии, приводят после сведений об основной серии по правилам [#5.7.3](#) – [#5.7.13](#).

. – (Праці інституту / Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця ; т. 139.
Розділ «Клінічна медицина». Серія «Терапія» ; вип. 13)

5.7.15 У область серії можуть бути розміщені відомості про багаточастинний (багатотомний, багатолістий, багатосерійний) документ будь-якого виду - книгу, карту, кінофільм, електронний ресурс тощо. Як основний заголовок наводять загальний заголовок багаточастинного документа, частиною якого є об'єкт опису. Решту загальних відомостей

про багаточастинний документ у цьому випадку також поміщають в області серії за правилами, викладеними в цьому розділі.

- . – (Франко і український модернізм : вибр. твори : у 3 кн. / І. М. Денисюк ; кн. 3)
- . – (Бібліотека юридичних і довідкових даних ; 1997, вип. 4)

5.7.16 Якщо об'єкт опису входить до двох різних серій, область серії повторюють. Відомості про кожну серію укладають в окремі круглі дужки і розділюють пробілом.

- . – (Останні романи О. Петрусенко) (Українська пісня ; № 336)
- . – (Повне зібрання творів : для фортепіано ; т. 1) (Класика світової музики)
- . – (Бібліотека «Нової української школи») (Серія «Я йду на урок»)

5.8 Область примітки

5.8.1 Область примітки містить додаткову інформацію про об'єкт опису, яка не була наведена в інших елементах опису. Відомості, що наводяться в області, запозичують з будь-якого джерела інформації та у квадратні дужки не укладають.

5.8.2 Кожній примітці передуює знак крапка і тире або примітку починають з нового рядка. Вступні слова відокремлюють від основного змісту примітки двокрапкою з наступним пропуском; перед двокрапкою пропуск не залишають.

- . – Нотогр. в кінці розд.
- . – У тексті наведено найменування розробників та виробників
- . – Авт. зазначені на 7-й с. – Дод. містять законодав. та нормат. матеріали
- . – Зміст: вірші, поеми, п'єси
- . – Дод. схеми: Метро Києва ; Схема руху приміськ. потягів

5.8.3 Область примітки загалом є факультативною, проте під час складання опису деяких об'єктів окремі примітки є обов'язковими, наприклад примітка про джерело основного заголовка, про системні вимоги при описі електронних ресурсів, відомості про депонування при описі депонованої наукової роботи тощо.

- . – Назва з етикетки відеодиска
- . – Систем. вимоги: WINDOWS 95 ; Pentium 90МГц ; 16 Мб ОЗП ; CD-ROM

привід ; ВІДЕО 2Мб ; Звукова карта ; миша
. – Деп. в УкрІНТЕІ 18.05.02, № 14432

5.8.4 Текст примітки не регламентується. Всередині приміток, що містять фрагмент опису, області та елементи наводять із приписаними їм знаками, крім знака крапка й тире, який замінюють крапкою.

. – Назву, авт. та вих. дані встановлено за довід.: Докладний словник українських гравійованих портретів / Т. Г. Шевченко. Київ, 1860. Т. 2. № 345

5.8.5 Послідовність наведення приміток відповідає послідовності областей й елементів опису, до яких примітки належать (див. #5.1). Однак за необхідності першою може бути наведена примітка, яка визнана найбільш важливою для пошуку, ідентифікації або використання документального носія даного виду. Так, наприклад, для серіального документа першою може бути наведена примітка про його періодичність або історію існування - перерву, поновлення, припинення видання (див. #6.3.3.7.1), для електронного ресурсу - примітка про системні вимоги або режим доступу тощо.

. – Перерва у вид.: 1941–1991. – Відновлено у 1992
. – У 1993–1994 виходив об'єдн. журн.: Мандрівник. Світ подорожей. – З 1995 виходить самот. вид.
. – Режим доступу: www.rada.gov.ua

5.8.6 Після приміток, що стосуються областей та елементів, наводять примітки загального характеру, що стосуються об'єкта опису загалом.

Примітки загального характеру можуть розкривати зміст об'єкта опису, що є збіркою творів або комплектом документів на кількох носіях; інформувати про наявність додатків, бібліографічних списків, покажчиків та інших компонентів довідкового апарату, наявного в об'єкті опису, тощо; можуть містити наявні в документі номери, які не зазначено в інших областях опису; інформувати про наклад, особливості поліграфічного оформлення всього накладу загалом; особливості конкретного екземпляру, наявного в фонді (наприклад, про примірники); про особливості конкретного примірника, наявного у фонді.

5.8.7 Якщо це можливо, дві та більше приміток об'єднують в одну.

. – Назва та текст парал. укр., англ., польськ.
. – Вихідні відомості, легенда, таблиці та текст дод. парал. укр., нім.

5.9 Область стандартного номера (або його альтернативи) та умов доступності

5.9.1 В області наводять міжнародні стандартні номери, присвоєні об'єкту опису: Міжнародний стандартний номер книжки (ISBN) або Міжнародний стандартний номер серіального видання (ISSN), або будь-який інший міжнародний номер, присвоєний об'єкту опису в установленому порядку. Стандартні номери наводять із прийнятою аббревіатурою та запропонованими пробілами і дефісами.

- . – ISBN 5-7975-0063-9
- . – ISSN 1563-0102

5.9.2 Якщо номерів кілька, наводять той, що відноситься до об'єкта опису. Якщо це важко визначити, наводять усі міжнародні стандартні номери, що є у джерелі інформації. Може бути наведено міжнародний стандартний номер багатотомного видання загалом та номер тому, а також стандартний номер супровідного матеріалу. У таких випадках номери супроводжують додатковими поясненнями, укладеними у круглі дужки.

- . – ISBN 5-02-011752-8. – ISBN 5-02-011751-X (т. 1)
- . – ISBN 0-376-00550-6 (set). – ISBN 0-376-00551-4 (v. 1)

5.9.3 Якщо відомо, що номер неправильний, в описі вказують правильний номер, якщо його можна встановити. Неправильний номер наводять у тому вигляді, як він зазначений у джерелі інформації, з поясненням у круглих дужках «помилковий».

- . – ISBN 5-8103-0093-3. – ISBN 5-8103-00093-3 (помилк.)

5.9.4 Якщо міжнародного стандартного номера немає, в якості його альтернативи допускається наводити номер державної реєстрації, видавничий номер, номер дошки музичного твору, інші номери.

- . – № держ. реєстрації 0329600098

(В області наведено номер державної реєстрації електронного ресурсу)

- . – Вид. № 2515, Н. д. 34688

(В області наведено видавничий номер та номер дошки музичного твору)

5.9.5 Ключова назва – назва, що встановлюється для ідентифікації та реєстрації серіального видання у процесі присвоєння ISSN. Його наводять у цій області після ISSN з попереднім знаком рівності.

. – ISSN 0340-0352 = IFLA journal

5.9.6 Умови доступності включають інформацію про ціну або інформацію про інші умови доступу до об'єкта. Їм передує знак двокрапки.

: 175 грн.
: безпл. для студентів ін-ту
: напрокат

5.9.7 Відомості про тираж розміщують в області примітки (див. #5.8.6).

5.9.8 Додаткові відомості наводять у круглих дужках як необхідне пояснення до будь-якого елемента області.

. – ISBN 0-387-08266-2 (USA). – ISBN 3-540-08266-2 (Germany)
. – ISBN 5-7867-0057-7 (Бонус). – ISBN 5-224-00744-5 (IPMA-пресс)
. – ISBN 5-04-004366-X (ЕКМО-прес) (перев.)

6 Багаторівневий бібліографічний опис

6.1 Багаторівневий бібліографічний опис складають, в першу чергу, на такі багаточасткові документи, як багатотомні документи, а також серіальні та інші ресурси, що продовжуються.

6.1.1 На першому рівні (в загальній частині) багаторівневого опису наводять відомості, загальні для всіх або більшості фізичних одиниць – томів (випусків, номерів), що входять до складу багаточастинного документу.

На другому рівні (у специфікації) багаторівневого опису наводять відомості, що стосуються окремих фізичних одиниць – томів (випусків, номерів), що входять до складу багаточастинного документа.

Якщо відомості на другому рівні відносяться до групи, сукупності фізичних одиниць, відомості про окремі фізичні одиниці наводять на наступному рівні.

6.1.2 Після першого рівня відомості наступних рівнів записують з нового рядка або в підбір. Під час запису з нового рядка наприкінці відомостей кожного рівня ставлять крапку. При записі у підбір перед відомостями другого та наступних рівнів ставлять крапку та тире.

6.1.3 Відомості про окремі фізичні (порядкові) одиниці на другому та наступних рівнях записують з нового рядка або в підбір. При записі з нового рядка наприкінці відомостей про кожну фізичну (порядкову) одиницю ставлять крапку, при записі в підбір – відомості про окремі одиниці поділяють крапкою з комою.

6.2 Бібліографічний опис багатотомного документа

6.2.1 Як багатотомний розглядають документ, що складається із заздалегідь визначеної кількості томів (частин), становить єдине ціле за змістом і оформленням.

Під томом розуміють окрему фізичну одиницю, що входить до складу багаточастинного документа, позначувану як том, частина, випуск, збірник, альбом, зошит тощо.

6.2.2 При складанні багаторівневого опису елементи на всіх рівнях записують відповідно до переліку областей і елементів у #5.1 за правилами, викладеними в #5.2–#5.9.

6.2.3 Відомості на першому рівні наводять з урахуванням особливостей, викладених у

6.2.4, на другому та наступних рівнях – з урахуванням особливостей, наведених у #6.2.5.

6.2.4 Особливості наведення елементів на першому рівні багаторівневого опису багатотомного документа

6.2.4.1 Як основну назву наводять загальну назву багатотомного документа.

6.2.4.1.1 Якщо назва документа в першому томі відрізняється від назв, поданих у наступних томах, то основною назвою вважають назву, під якою вийшла більшість томів.

6.2.4.1.2 Якщо багатотомний документ не має окремо сформульованої загальної назви, а назва кожного тому складається з постійної і змінної частин, то основною назвою приводять постійну частину. Змінну частину наводять на другому рівні. Пропуск даних позначають крапками.

Анотований тематичний план випуску літератури видавництва „Культура” ...
[Текст] / АН України. – К. : Культура. – Загол. обкл.: Культура.
... на друге півріччя 2001 року / [уклад. І. С. Власов]. – 2001. – 174,
[2] с. – 5500 прим. – ISBN 966-978-105-5.

6.2.4.2 Якщо томи розміщені на різних носіях, то для загального позначення матеріалу застосовують узагальнювальний термін [Мультимедіа] або [Комплект] (див. #5.2.3.6).

6.2.4.3 У відомостях, що відносяться до назви, наводять дані про кількість томів, яка передбачена при створенні документа.

Українські письменники 20 століття [Текст] : біогр. слов. : у 4 т.
Атлас світу [Картини] : у 3 ч.
Гітаристу-аматору [Ноти] : нот. зб. у 5 альбомах

6.2.4.4 В області вихідних даних наводять роки публікації першого і останнього томів, з'єднані знаком тире, або один рік, якщо всі томи опубліковано протягом одного року.

. - К. : Веселка, 1999–2001
. - Львів : Симпозиум [та ін.] , 2001.

При складанні опису неповного комплекту багатотомного документа наводять рік публікації тому, що вийшов першим, і тире після нього з подальшим пробілом у 4 знаки.

. - [Б. м.] : Джерела, 2001– (Полтава)

6.2.4.5 Відомості про супровідний матеріал до багатотомного документа загалом – див. [#6.2.5.4.](#)

6.2.5 Особливості наведення елементів на другому й наступних рівнях багаторівневого опису багатотомного документа.

6.2.5.1 Першим елементом в області назви та відомостей про відповідальність є, як правило, номер тому. За наявності позначення тому його наводять у формі, поданій в документі. Порядковий номер зазначають арабськими цифрами.

Вип. 17, розд. 3
Арк.15
Зб. 2-А
14
Ч. 5/2
2001, № 2

6.2.5.2 Основною назвою тому є його окрема назва. За наявності позначення і номера тому основній назві передують двокрапка.

Ч. 2 : Рекламні плакати, 1-а половина XX ст.
Т. 3, кн. 3 : Проблеми управління

Якщо основна назва тому відсутня, наводять наступний елемент опису з прописаним йому знаком.

Т. 4 / М. М. Петренко

6.2.5.3 Відомості на другому й наступних рівнях допускається записувати в згорнутій формі. При цьому опускають всі або частину даних про том (томи), крім номера тому (томів) і стандартного номера (ISBN або інших) тому (томів).

Вип. 2. – ISBN 966-02-2579-X

Номери томів, що йдуть підряд, з'єднують знаком тире.

Т. 1–4
Зб. 14, 16–18

6.2.5.4 Супровідний матеріал до багатотомного видання загалом розглядають як окремий том видання.

Відомості про супровідний матеріал записують після даних про останній том за правилами, прийнятими для складання другого й наступних рівнів багаторівневого опису.

6.2.6 На багатотомний документ загалом або групу томів може бути складено однорівневий бібліографічний опис (див. [розділ 5](#)). В цьому разі обов'язковими є відомості про обсяг – кількість томів документа.

Казки та історії [Текст] : у 2 т. : пер. з дан. / Ганс Крістіан Андерсен ; мал. Г. А. В. Траугот. – Львів : Світлячок, 2000. – 2 т. ; 17 см. – (Серія «Бібліотека бібліофіла»). – 5000 прим. – ISBN 966-578-019-1(у пер.).

6.2.7 На окремий том багатотомного документа може бути складено як багаторівневий, так і однорівневий бібліографічний опис під загальною назвою багатотомного документа або під окремою назвою тому.

6.2.7.1 Опис тому під загальною назвою багатотомного документа укладають за [#6.2.4](#)–[#6.2.5](#) або за [#5.2](#) – [#5.9](#). В останньому разі як основну назву наводять загальну назву

багатотомного документа, номер тому та його окрему назву (якщо вона є), розділяючи їх крапками.

Народні українські казки І. П. Котляревського [Текст] : у 5 т. – К. : Либідь, 2000– . Т. 4 : Українські народні легенди. – 2000. – 316, [3] с. : іл. – У кн. також: Українські народні легенди / М. Т. Рильський. Зі спогадів І. П. Котляревського. – ISBN 966-06-02821-5.

або

Народні українські казки І. П. Котляревського [Текст]. У 5 т. Т. 4. Українські народні легенди. – К. : Либідь, 2000. – 316, [3] с. : іл. – У кн. також: Українські народні легенди / М. Т. Рильський. Зі спогадів І. П. Котляревського. – ISBN 966-06-02821-5.

6.2.7.2 Опис тому під його окремою назвою укладають за #5.2–#5.9. Як основну назву в цьому разі наводять окрему назву тому. Відомості про багатотомний документ загалом наводять в області серії.

Українські народні легенди [Текст]. – К. : Либідь, 2000. – 316, [3] с. : іл. – (Народні українські казки І. П. Котляревського : у 5 т. ; т. 4). – У кн. також: Українські народні легенди / М. Т. Рильський. Зі спогадів І. П. Котляревського. – ISBN 966-06-02821-5.

6.3 Бібліографічний опис серіальних та інших продовжуваних ресурсів

6.3.1 Основні положення

6.3.1.1 Як серіальні та інші ресурси, що продовжуються, розглядаються документи, що виходять протягом часу, тривалість якого заздалегідь не встановлена, як правило, нумерованими та (або) датованими випусками з однаковим заголовком (зокрема, електронні): газети, журнали, нумеровані або датовані збірники, бюлетені, серії, що оновлюються, і т. п. Надалі, у тексті стандарту такі документи умовно називаються серіальними.

6.3.1.2 Бібліографічний опис складають на серіальний документ, що виходив під одним заголовком. У разі зміни заголовка опис складають на серіальний документ зі зміненим заголовком.

За потреби складають єдиний опис на сукупність усіх номерів (випусків), зокрема й тих, що змінили свій заголовок.

6.3.1.3 Джерелом бібліографічних відомостей для опису серіального документа є останній з наявних номерів (випусків, томів тощо) документа. Додатково використовують бібліографічні відомості з інших номерів.

За потреби складають опис за першим наявним номером.

6.3.2 Структура бібліографічного опису серіального документа

6.3.2.1 Під час складання багаторівневого опису серіального документа елементи на всіх рівнях записують відповідно до переліку областей та елементів у [#6.3.2.3](#) за правилами, викладеними в [#5.2-#5.9](#).

6.3.2.2 Відомості на першому рівні наводять з урахуванням особливостей, викладених у [#6.3.3](#), на другому та наступних рівнях - з урахуванням особливостей, викладених у [#6.3.4-#6.3.6](#).

6.3.2.3 Перелік областей та елементів багаторівневого бібліографічного опису серіального документа

Перший рівень

Область назви та відомостей про відповідальність	<p>Основна назва</p> <p>[] <i>Загальне позначення матеріалу</i></p> <p>* = <i>Паралельна назва</i></p> <p>* : <i>Відомості, що стосуються назви</i></p> <p>Відомості про відповідальність</p> <p>/ Перші відомості</p> <p>* ; <i>Наступні відомості</i></p>
Область видання	<p>Відомості про видання</p> <p>* = <i>Паралельні відомості про видання</i></p> <p>Відомості про відповідальність, що стосуються видання</p> <p>/ Перші відомості</p> <p>* ; <i>Наступні відомості</i></p> <p>* , <i>Додаткові відомості про видання</i></p>
Область специфічних відомостей	
Область вихідних даних	<p>Місце видання, розповсюдження</p> <p>Перше місце видання</p> <p>* ; <i>Наступне місце видання</i></p> <p>* : <i>Ім'я видавця, розповсюджувача тощо.</i></p> <p>[] <i>Відомості про функцію видавця, розповсюджувача тощо</i></p> <p>, <i>Дата видання, розповсюдження тощо.</i></p> <p>* (<i>Місце виготовлення</i></p> <p>* : <i>Ім'я виробника</i></p> <p>,) <i>Дата виготовлення</i></p>
Область фізичної характеристики	<p>Специфічне позначення матеріалу та обсяг</p> <p>: <i>Інші відомості про фізичну</i></p> <p><i>характеристику</i></p> <p>; <i>Розміри</i></p> <p>* + <i>Відомості про супровідний матеріал</i></p>

Область серії	<p>(Основна назва серії або підсерії</p> <p>* = Паралельна назва серії або</p> <p>* : підсерії</p> <p>Відомості, що стосуються назви серії або підсерії</p> <p>/ Відомості про відповідальність, що стосуються серії або підсерії</p> <p>* ; Перші відомості</p> <p>, Наступні відомості</p> <p>Міжнародний стандартний номер</p> <p>;) серіального видання (ISSN), наданий даної серії або підсерії</p> <p>Номер випуску серії або підсерії</p>
Область примітки	
Область стандартного номера (або його альтернативи) та умов доступності	<p>Міжнародний стандартний номер серіального видання (ISSN)</p> <p>= Ключова назва</p> <p>* : Умови доступності та (або) ціна</p> <p>() Додаткові відомості до елементів області</p>

Другий та наступні рівні

Основна порядкова одиниця, її подальші ділення (див. [#6.3.4.2](#). Подальший перелік елементів - за [#5.1](#) з урахуванням особливостей, викладених у [#6.2.5](#)). - Показчики.
Додатки

6.3.3 Правила приведення елементів на першому рівні багаторівневого опису серіального документа

6.3.3.1 Область назви та відомостей про відповідальність

6.3.3.1.1 Основна назва наводять по [#5.2.2](#) з урахуванням особливостей, викладених у [#6.3.3.1.2](#) – [#6.3.3.1.3](#).

6.3.3.1.2 Основний заголовок серіального документа, що є самостійною підсерією або розділом, що видається, може включати:

а) заголовок, спільний для всіх підсерій, і залежний від нього заголовок підсерії, нерозривно пов'язаний із загальним заголовком словами "серія", "розділ" тощо. Загальний заголовок відокремлюють від залежного крапкою, позначення і (або) номер підсерії, якщо вони передують залежному заголовку, - комою. Після слова "серія" ставлять двокрапку, якщо за ним слідує граматично не пов'язаний з ним тематичний заголовок;

Вісник Національної академії наук України. Серія геологічна Праці історичного факультету КНУ. Серія 4, Бібліографії Показчики з актуальних проблем радіоелектроніки. Серія ВТ-МП, Мікропроцесори
Вісник Львівського національного університету. Серія «Хімія, біологія»
Підсумки науки і техніки. Серія: Автомобілебудування

б) власне заголовок підсерії, незалежний від загального заголовка і виділений поліграфічно. Загальний заголовок вказують в області серії.

Комітет експертів В003 з лікарської залежності ... (Серія технічних доповідей В003)

6.3.3.1.3 Якщо основний заголовок містить дату або нумерацію, яка змінюється в різних випусках, то цю частину заголовка опускають і заміняють трьома крапками.

Огляд найважливіших нормативних актів за ...

Дати і номери наводять на другому і наступних рівнях, а також в області нумерації (див. [#6.3.3.3](#)).

6.3.3.1.4 Загальне позначення матеріалу наводять за 5.2.3. Під час вибору терміна для загального позначення матеріалу перевагу надають позначенню фізичної форми, у якій представлений серіальний документ.

Архітектурна енциклопедія ХХ століття [Електронний ресурс]
(документ являє собою серіальний зображувальний матеріал на електронному оптичному диску)

6.3.3.1.5 Паралельний заголовок наводять за [#5.2.4](#).

Паралельний заголовок, що складається із загального та залежного заголовків, наводять після обох частин основного заголовка.

Вісник Львівського національного університету. Серія: «Хімія, біологія»
[Текст] = Herald of Lviv National University. Series: «Chemistry, Biology»

6.3.3.1.6 Відомості, що належать до заголовка, наводять за [#5.2.5](#).

Два століття [Текст] : журн. з укр. історії XVIII–XIX століть
Метаболізм [Текст]: щоріч. огляд: міжнар. журн. факсом
Українська правда [Текст]: щоден. суспіл.-політ. газ.
Листи в Emissia Offline [Електронний ресурс]: електрон. наук.-пед. журн.
Наші улюблені пісні [Ноти]: слова, ноти і акорди : для голосу соло з умов.
літер.-цифр. позначеннями партії супроводу
Дніпро [Текст]: щоміс. літ.-мистец. журн. Київ. письмен. організації
Бухгалтер підприємства [Електронний ресурс]: БП : практ. журн.

6.3.3.1.7 Відомості, що належать тільки до загального заголовка або тільки до залежного, наводять після кожного з них.

Електронна техніка. Серія 4, Електровакуумні та газорозрядні прилади:
наук.-техн. зб.

6.3.3.1.8 Якщо відомості, що належать до заголовка, включають дати або нумерацію, що змінюються в різних номерах, то їх опускають і замінюють трьома крапками.

Кораблебудування [Текст]: бібліогр. анот. покажч. за ...

Дати або номери наводять на другому (наступних) рівнях, а також в області нумерації (див. [#6.3.3.3](#)).

6.3.3.1.9 Відомості про відповідальність наводять за [#5.2.6](#).

Візантійський часопис [Текст] / Нац. акад. наук України, Ін-т всесвіт.
історії
Вісник університету [Електронний ресурс] / Нац. ун-т "Києво-Могилянська
академія"
Банківське право [Текст]: наук.-практ. та інформ. вид. за участю Нац.
акад. прав. наук України / засновник: вид. група "Юрист"

Якщо основний заголовок серіального документа складається із заголовка, спільного для всіх підсерій, і окремого заголовка однієї підсерії, відомості про відповідальність наводять після тієї частини заголовка з подальшими елементами опису, до якої вони належать.

Будівництво та архітектура. Серія 9, Інженерне забезпечення: оглядова інформ. / Укр. наук.-дослід. ін-т цив. буд-ва

6.3.3.2 Область видання

Відомості в області наводять за [#5.3](#).

6.3.3.3 Область специфічних відомостей

6.3.3.3.1 Для серіальних документів областю специфічних відомостей є область нумерації. У цій області наводять відомості про перший і останній номери, що вийшли, та (або) дати початку і припинення існування серіального документа. У області відображаються також відомості про перерви у виданні, зміни та поновлення нумерації.

У разі складання опису на частину серіального документа, що вийшов під однією назвою, в області наводять перший і останній номери, що вийшли під даною назвою, та (або) дати їх виходу.

6.3.3.3.2 Область нумерації містить відомості, що включають:

- перший і останній номери та (або) дати початку і припинення публікації документа, з'єднані знаком тире, - при описі серійного документа, що припинив існування;
- перший номер і (або) дату його опублікування, після яких ставлять тире і залишають інтервал у чотири пропуски, - при описі серійного документа, що продовжує публікуватися.

6.3.3.3.3 Залежно від способу нумерації серіального документа запис у області може починатися з номера (цифрове і (або) буквене позначення) або з року (хронологічне позначення).

За цифрової та (або) буквеної нумерації наводять позначення і номер випуску. Якщо також зазначено рік опублікування випуску, його наводять у круглих дужках.

№ 1 (2001)–

Роки публікації першого й останнього номера опускають, якщо вони збігаються з роками, наведеними в області вихідних даних.

За хронологічної нумерації наводять рік, потім номер. Рік і номер позначають арабськими цифрами.

2001, № 1 А
2000, вип. 1/2

Номер опускають, якщо він є першим для року заснування та останнім для року припинення.

6.3.3.3.4 Дати наводять у такому порядку: рік, місяць або рік, день і місяць.

2001, березень
2000, 14 лют.

6.3.3.3.5 Якщо в документі представлено як цифрове і т. п., так і хронологічне позначення, то цифрове і т. п. позначення наводять перед хронологічним.

6.3.3.3.6 У разі перерв у нумерації, а також у разі її відновлення наводять обидва ряди нумерації. Між ними ставлять крапку з комою.

Вип. 1 (1990)–12 (1995) ; т.1 (1996)–5(2000)
Т. 1 (1998)–3 (2000) ; сер. 2, т. 1 (2001)–
1930–1941 ; 1945–1956 ; 1999–

6.3.3.3.7 За наявності даних, що вимагають повторення області специфічних відомостей, першою наводять область, що характеризує природу інформації, яка міститься в документі, останньою - область нумерації. Усі інші відомості поміщають між ними. Наприклад, під час складання опису на серіальний документ, що містить картографічний матеріал, спочатку наводять область математичної основи, потім - область нумерації.

. - 1 : 650 000. - 1981–2001

Якщо серіальний документ, що містить картографічний матеріал, є також електронним ресурсом, то в першій з областей специфічних відомостей наводять дані про математичну основу картографічного матеріалу, у другій - дані про вид та обсяг електронного ресурсу, у третій - відомості області нумерації.

. - Scale varies. - Electronic map data. - Sheet 1-

6.3.3.4 Область вихідних даних наводять за [#5.5](#).

Елементи в області вказують з урахуванням викладених нижче особливостей.

6.3.3.4.1 Місцем видання, розповсюдження вважають місто або інший населений пункт, який зазначено в юридичній адресі видавця, а за відсутності цих відомостей - місцезнаходження редакції (організації), що випускає серіальний документ.

6.3.3.4.2 Під час складання опису на документ загалом, якщо він продовжує публікуватися, наводять рік видання першого номера і тире, після якого залишають інтервал у 4 пробіли.

Київ: КПІ, 1991-

6.3.3.4.3 Під час складання опису на документ, що припинив існування, наводять роки видання першого й останнього номерів, з'єднані тире.

Львів: Вид-во Львів. політехніки, 1991-2001

6.3.3.4.4 Під час опису частини серіального документа наводять роки видання першого та останнього номерів, відомості про які включено до опису, і з'єднують їх тире.

6.3.3.5 Область фізичної характеристики наводять за [#5.6](#).

Відомості про обсяг, ілюстрації та розмір наводять, якщо вони є однаковими для всіх або більшості фізичних одиниць, що складають серіальний документ.

6.3.3.6 Область серії наводять за [#5.7](#).

В області серії наводять відомості про серіальний документ, до складу якого входять усі випуски або група випусків цього документа. Область повторюють, якщо серіальний документ входить до складу двох і більше серій.

6.3.3.7 Область примітки наводять за [#5.8](#).

У області примітки наводять відомості про історію серійного документа, відомості, що стосуються елементів і областей опису, відомості про структурні та інші особливості серійного документа, не відображені в інших областях.

6.3.3.7.1 Відомості в області примітки наводять у певному порядку. Спочатку вказують відомості про періодичність, якщо вони не входять до складу відомостей, що належать до заголовка. Потім наводять примітку про історію існування документа - дату заснування серіального документа в цілому; про зв'язок з іншими документами; про перерву у виданні, його поновлення, припинення. Далі розташовують примітки до окремих областей та

елементів відповідно до послідовності наведення областей та елементів в описі; інші примітки: про мову тексту, вихідних відомостей тощо; про наявність паралельних видань іншими мовами; про структурні та інші особливості серіального документа тощо.

6.3.3.7.2 Примітки про зміни окремих елементів за період виходу серійного документа можуть бути виділені та наведені наприкінці.

6.3.3.8 Область стандартного номера (або його альтернативи) та умов доступності В області наводять стандартні номери, присвоєні об'єктам опису залежно від їхнього виду: Міжнародний стандартний номер серійного видання (ISSN), номер державного реєстру електронних ресурсів або інший стандартний номер, присвоєний певному виду документа в установленому порядку.

6.3.3.8.1 В описі серіального документа, що є підсерією із залежним заголовком, область може бути повторена. Першою наводять область, що містить міжнародний стандартний номер серії.

6.3.3.8.2 ISSN або його альтернативу наводять у формі, зазначеній у серіальному документі.

ISSN 0201-9930

6.3.3.8.3 Ключовий заголовок приводять за [#5.9.5](#).

ISSN 1562-4145 = Індикатор

6.3.3.8.4 Умови доступності або ціну окремої фізичної одиниці серійного документа наводять у даній області, якщо вона є постійною для всіх або більшості номерів серійного документа. Якщо наявна ціна окремого номера і ціна комплекту номерів за будь-який період, то наводять обидві. Кожним відомостям про ціну передуює двокрапка.

6.3.3.8.5 До елементів області можуть бути наведені в круглих дужках додаткові відомості (відомості про палітурку, уточнення стандартних номерів тощо).

6.3.4 Правила приведення елементів на другому і наступних рівнях багаторівневого опису серіального документа

6.3.4.1 Другий і наступні рівні містять бібліографічну інформацію, що стосується кожного окремого номера, випуску, тому тощо фізичних одиниць, які складають серійний документ, зокрема його показників і додатків.

6.3.4.2 Усі відомості, наведені на другому і наступних рівнях, факультативні. Набір елементів, що наводяться на другому і наступних рівнях, визначає установа, яка складає опис. Найкоротшою формою відомостей, що наводяться на другому і наступних рівнях, є зазначення основних порядкових одиниць.

Послідовність наведення відомостей визначає основна порядкова одиниця (рік - за щорічної нумерації; том, випуск, номер, а також рік, яким позначено включений до видання матеріал, - за наскрізної нумерації). Основна порядкова одиниця може складатися з дрібніших поділів (том - з номерів тощо).

6.3.4.3 Відомості про покажчики і додатки наводять наприкінці опису на другому і наступних рівнях. За необхідності відомості про покажчики і додатки наводять у послідовності років їх виходу в переліку основних порядкових одиниць.

6.3.4.4 В описі на другому і наступних рівнях користуються розділовими знаками, зазначеними в [#6.1.2](#), [#6.1.3](#).

6.3.4.5 Позначення тому, випуску, найменування місяців тощо наводять у скороченій формі, наприклад, "т.", "вип.", "січ."

Порядкові номери та роки наводять арабськими цифрами.

Т. 1, № 3
2001, 2 вип., № 1-4
2001, верес.
2000, № 1-12, покажч.
2000, 2 нумер. вип. (листоп., груд.)

6.3.4.6 Елементи бібліографічного опису, що належать до номерів (випусків, томів), наводять за [#6.2.5](#).

Загальне позначення матеріалу наводять, якщо воно відрізняється від зазначеного на першому рівні багаторівневого опису.

Вип. 2. – 2000. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : зв., кольор. ...
Вип. 15: Підвищення ефективності цифрової передачі інформації [Текст] / Київ. нац. ун-т технологій та дизайну ; за ред. Петренка О. В. – 2001. – 160 с. : іл. – Бібліогр. в кінці ст.

6.3.5 Особливості приведення окремих елементів, що входять в опис на другому і наступних рівнях багаторівневого опису серіальних документів

6.3.5.1 В описах журналів, газет, періодичних бюлетенів як на паперових, так і на нетрадиційних носіях, основна порядкова одиниця яких складається з більш дрібних ділень (томів, випусків тощо), відомості про обсяг, розмір, наклад тощо наводять не до кожного номера, а до основної порядкової одиниці в цілому.

Т. 2, вип. 1-6. – 2002. – 155 с. – 500 прим.

6.3.5.2 Дату виходу на другому та наступних рівнях опису серіальних документів з нумерацією за роками не вказують.

2001, № 1-12. – 1380-1420 прим.

2000, № 1 (2012)-15/16 (2026/2027). – 25 790 прим.

6.3.6 Особливості приведення відомостей про покажчики та додатки

6.3.6.1 Відомості про покажчики, додатки, спеціальні номери тощо допоміжні матеріали до серійного документа загалом наводять після опису на другому та наступних рівнях з нового рядка або в підбір. У разі запису в підбір їм передуює крапка і тире. Спочатку зазначають відомості про покажчики, потім - про додатки (у тому числі різні супровідні матеріали до окремих номерів серіального документа).

6.3.6.2 Відомості про покажчики наводять у такому порядку: покажчики до основної порядкової одиниці, покажчики за кілька років. Відомості про додатки наводять у такому порядку: періодичні додатки, неперіодичні додатки. Запис починають із відповідних слів: "Покаж.", "Спец. №", "Виіз. ред.", "Дод." тощо.

Спец. вип.: Інженерні дослідження. - 2001

Спец. вип. до 2000 р.: Ідеї до Нового року та Різдва

6.3.6.3 Відомості про покажчики до основних порядкових одиниць, а також про періодичні додатки, що не мають власного заголовка й окремої нумерації, наводять в узагальненій формі.

Покаж. до кожного тому

Дод. до кожного номера

6.3.7 На закінчений серіальний документ у цілому або групу номерів (випусків) серіального документа за певний період може бути складено однорівневий бібліографічний опис (див. розділ 5).

Успіх : щотиж. газ. / засновник: ТОВ «У-інфо». – 1998, січ.–2000. – Київ, 2000. – 24 шпальти. – Припин. на 2000, № 14.

6.3.8 Особливості багаторівневого бібліографічного опису, що містить більше двох рівнів

6.3.8.1 Багаторівневий бібліографічний опис, що містить більше двох рівнів, складають на серіальний документ, який підрозділяється на підсерії, розділи, відділи тощо.

На першому рівні опису наводять відомості, що характеризують серіальний документ загалом.

На другому рівні наводять відомості, що стосуються групи фізичних одиниць - про кожну підсерію тощо в цілому.

На наступних рівнях наводять відомості про окремі фізичні одиниці - про номери або випуски кожної підсерії, яка є об'єктом опису.

6.3.8.2 Бібліографічні відомості на першому та наступних рівнях опису наводять за загальними правилами.

Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка / М-во освіти і науки України. – 1993– . – Київ, 2000. – ISSN 0234-5439.
Серія «Проблеми вищої освіти». – 2000– . 2000, № 1. – 250 прим.
Серія «Фізика, математика». – 2000– . 2000, № 1. – 250 прим.
Серія «Хімія. Біологія». – 2000– . 2000, № 1-2. – 250 прим.
Серія 4, Географія та геоекологія. – 2000– . 2000, № 1. – 250 прим.

7 Аналітичний бібліографічний опис

7.1 Основні положення

7.1.1 Об'єктом аналітичного бібліографічного опису є складова частина документа, для ідентифікації та пошуку якої необхідні відомості про документ, у якому вона вміщена. До складових частин належать:

- самостійний твір;

- частина твору, що має самостійний заголовок;
- частина твору, що не має самостійного заголовка, але виділена з метою бібліографічної ідентифікації.

7.1.2 Документ, що містить складову частину, є ідентифікатором публікації та іменується ідентифікуючим документом.

7.1.3 На складову частину, опубліковану як самостійний документ (наприклад, окремий відбиток статті із серіального видання), складають однорівневий бібліографічний опис (див. [розділ 5](#)).

7.1.4 Відомості про складову частину документа також можуть бути наведені в примітці про зміст до бібліографічного опису документа, що ідентифікує публікацію.

7.1.5 У тих випадках, коли потрібні найповніші бібліографічні відомості про складову частину документа, складають аналітичний бібліографічний опис.

7.1.6 Під час складання аналітичного бібліографічного запису рішення про використання заголовка запису як для складової частини, так і для ідентифікуючого документа ухвалює установа, що бібліографує. Як правило, у записі ідентифікуючого документа заголовок не застосовують.

7.1.7 Аналітичний бібліографічний опис є основним елементом аналітичного бібліографічного запису і включає:

- а) відомості, що ідентифікують складову частину;
- б) з'єднувальний елемент;
- в) відомості про ідентифікуючий документ;
- г) відомості про місце розташування складової частини в документі;
- д) примітки.

7.1.8 Під час складання аналітичного бібліографічного опису використовують джерела інформації відповідно до [#4.8](#).

Джерелами інформації про складову частину документа є перша, остання та інші сторінки (аркуші, шпальти тощо) складової частини, якщо вони містять відомості про заголовок складової частини, її авторів, інших осіб та (або) організації, які брали участь у створенні, публікації, виготовленні складової частини документа; колонтитул, що стосується складової частини; зміст ідентифікуючого документа, якщо він містить відомості про складову частину; наліпки, вкладки та інші матеріали, що супроводжують документи.

Джерела інформації для ідентифікуючого документа – за [#4.8](#).

7.1.9 Аналітичний бібліографічний опис наводять мовою вихідних або аналогічних до них відомостей ідентифікуючого документа або офіційною мовою країни, в якій опубліковано документ. Відомості про складову частину текстового документа можуть бути наведені мовою тексту складової частини, у цьому разі мови бібліографічного опису складової частини та ідентифікуючого документа можуть не збігатися.

7.1.10 Аналітичний бібліографічний опис складається з областей та елементів, що наводяться у встановленій послідовності (див. [#5.1](#)). Перед відомостями про документ, у якому вміщено складову частину, застосовують з'єднувальний елемент: знак дві косі риски з пробілами до і після них. Знак дві косі риски можна не наводити, якщо відомості про документ, у якому вміщено складову частину, виокремлюють шрифтом або наводять з нового рядка. У цьому випадку допускається вживати термін, що позначає фізичний взаємозв'язок: "У: ", "In : " тощо.

Схема аналітичного бібліографічного опису:

Відомості про складову частину документа // Відомості про ідентифікуючий документ. - Відомості про місце розташування складової частини в документі. - Примітки.

7.1.11 В аналітичному бібліографічному описі допускається крапку і тире між областями бібліографічного опису замінювати крапкою.

Маркетинг як концепція ринкового управління [Текст] / О. В. Петренко // Маркетинг в Україні та світі. – 2001. – № 1. – С. 89–104. – Бібліогр.: 8 назв.

або:

Маркетинг як концепція ринкового управління [Текст] / О. В. Петренко // Маркетинг в Україні та світі. 2001. № 1. С. 89–104. Бібліогр.: 8 назв.

7.2 Відомості про складову частину документа

Відомості про складову частину документа наводять відповідно до правил [розділу 5](#).

7.2.1 Заголовок складової частини може бути простим або складним і складатися з:

- а) кількох речень;
- б) загального заголовка складової частини і залежного заголовка одного з її компонентів (частин), якщо складова частина містить кілька компонентів. У цьому випадку спочатку

наводять загальний заголовок складової частини, а потім заголовок її компоненти. Якщо складова частина не має загального заголовка, керуються правилами [#5.2.7.2](#).

Документи під грифом "Таємно". Україна. XX століття
 Розвідки з історії української літератури XIX століття. 1. Адресат епіграми Т.Г. Шевченка. 2. Три віршовані послання І.Я. Франка. 3. До біографії Л. Українки
 The relationship between maternal nutrition, breast milk, growth and development of infants. Pt. 1. Pregnant mothers and newborns
 Про авторство "Української поезії в українській музиці" Миколи Лисенка ;
 Про один інскрипт на "Словниковому покажчику..." О.І. Білецького
 (два твори одного автора)

7.2.1.1 Скорочення слів і словосполучень в основному заголовку складової частини не застосовують (див. [#4.10.1](#)).

7.2.1.2 Під час опису фрагмента документа, що не має заголовка, основний заголовок цього фрагмента може бути сформульовано на основі аналізу документа і наведено у квадратних дужках (див. [#5.2.2.8](#)).

[Уривки з щоденника]
 [Карта-схема м. Одеси]

7.2.1.3 У разі різночитань у заголовку складової частини, що міститься в різних джерелах інформації, перевагу надають заголовку складової частини, зазначеному в головному джерелі інформації. Різночитання в заголовку обумовлюють в області примітки.

7.2.2 Загальне позначення матеріалу складової частини наводять за [#5.2.3](#).

Dinne, alcun la non vedesti? [Sound recording]
 Canadian-owned paper industries [Cartographic material]

7.2.3 Паралельний заголовок складової частини наводять за [#5.2.4](#).

Конфлікти: політико-правові аспекти [Текст] = Conflicts: political and law aspects
 Гітарні хіти [Ноти] = Guitar Hits

7.2.4 Відомості, що належать до заголовка складової частини, наводять за [#5.2.5](#).

XVI Всесвітній конгрес ІМЕКО [Текст]: [Міжнар. конфедерація з вимірювань, Відень, верес. 2000]

Про Котигорошка [Електронний ресурс]: [укр. нар. казка]

Вітер з Карпат [Ноти]: «Хмари куйовдяться в небі»: [з циклу «Два гірських пейзажі»]

Транспорт м. Києва [Карти]: з будинками та зупинками міськ. трансп.: на 2002 р.: інформ. узгоджена з Київпастрасом

7.2.5 Відомості про відповідальність наводять за #5.2.6.

Про свободу волі [Текст] / Григорій Сковорода ; пер. з лат. О. Лисенко ; примітки М. В. Поповича

На початку життя [Текст]: (Сторінки спогадів) / М. Т. Рильський; підгот. тексту і примітки Л. В. Новиченка та О. Є. Засенка

Вплив бактерій на поведінку радіонуклідів у воді Чорного моря [Текст] / В. В. Гроза, М. М. Доманівський, І. Б. Павленко

Доки не пізно [Ноти] / В. М. Івасюк ; оброб. для міш. хору без супроводу М. Д. Колесси ; сл. Б. Стельмаха

«Дорогою на Львів...» [Звукозапис] / сл. і музика Володимира Івасюка

7.2.5.1 За наявності у відомостях про відповідальність інформації про чотирьох і більше осіб та (або) організацій керуються правилами #5.2.6.9.

7.2.5.2 Якщо відомості про відповідальність складової частини документа збігаються із заголовком бібліографічного запису, в аналітичному бібліографічному описі вони можуть бути опущені.

Мельник, О. В. Гуманізація наукового пізнання [Текст]: гносеол. та методол. аспекти / О. В. Мельник

або

Мельник, О. В. Гуманізація наукового пізнання [Текст]: гносеол. та методол. аспекти

7.2.6. Відомості про видання включають в опис складової частини лише в тому разі, якщо вони стосуються безпосередньо складової частини, а не документа в цілому:

Спогади [Текст] / О. В. Заборовський. – [2-ге вид.]

7.3 Відомості про ідентифікуючий документ

7.3.1 Бібліографічний опис документа, у якому вміщено складову частину, залежить від його виду та наводиться відповідно до правил розділів #5 і #6.

7.3.2 Якщо основний заголовок ідентифікуючого документа є тематичним, слова і словосполучення в ньому не скорочують. Занадто довгий заголовок допускається скоротити, опустивши його частину, при цьому опущену частину позначають три крапки.

// Еволюційна епістемологія та логіка соціальних наук

// Основні результати експериментів, виконаних у 1984 році на реакторі ВВР-М КІЯД

...

(у джерелі інформації: Основні результати експериментів, виконаних у 1984 році на реакторі ВВР-М КІЯД та інших установках за участю співробітників лабораторії нейтронних досліджень)

7.3.3 Основний заголовок ідентифікуючого документа скорочують, якщо це:

а) типовий заголовок багатотомного або продовжуваного документа;

Повн. збір. тв.

Вибр. пр.

Арх. біол. наук

Вісн. НАН України

б) заголовок періодичного документа (журналу або газети).

Бібліогр. зап.

Літ. Україна

7.3.4 Загальне позначення матеріалу, як правило, опускають у відомостях про ідентифікуючий документ і наводять лише в тому разі, якщо воно відрізняється від загального позначення матеріалу складової частини.

7.3.5 Відомості, що відносяться до заголовка, наводять лише в тих випадках, коли необхідно уточнити не ясно виражений заголовок або ідентифікувати документ з типовим заголовком серед тих, що мають аналогічні заголовки. В інших випадках відомості, що належать до заголовка, можуть бути опущені.

7.3.6 При описі документа, що ідентифікує, обов'язкове наведення перших відомостей про відповідальність. Наступні відомості про відповідальність наводять у тих випадках, якщо вони необхідні для ідентифікації документа.

Чудовий дар поета [Текст] : [вступ. ст.] / М. М. Михайленко // Паралелі : проза поета / Оксана Муженко

Праця Богдана Якимовича та її місце в літературі з загальної теорії книгознавства [Текст] / Я. Р. Дашкевич // Наука про книгу: нарис проблематики / Б. Якимович ; пер. з пол. О. Р. Медведєвої [та ін.]. – К., 1991. – С. 3–24.

7.3.7 Відомості про видання є обов'язковими для включення до опису ідентифікуючого документа. Паралельні відомості про видання, відомості про відповідальність, що відносяться до видання, і додаткові відомості про видання можуть бути опущені.

Сучасні системи передачі інформації [Текст] / П. В. Жежерін // Комп'ютерна грамотність : зб. ст. / уклад. П.О. Павлюк. – 2-ге вид. – К., 2001. – С. 68–99.

Цивілізація Заходу у ХХ столітті [Текст] / Н. В. Яковенко [та ін.] // Історія та культурологія : навч. посіб. для студентів. – 2-ге вид., допов. і переробл. – К., 2000. – Розд. 13. – С. 347–366.

7.3.8 Елементи області специфічних відомостей (для картографічних, нотних, серійних документів, електронних ресурсів), як правило, включають до опису ідентифікуючого документа, якщо вони відрізняються від аналогічних відомостей складової частини.

7.3.9 У області вихідних даних, як правило, наводять місце і рік публікації, розповсюдження та (або) виготовлення документа - за #5.5. В аналітичному бібліографічному описі зазвичай опускають відомості про видавця, розповсюджувача, виробника. Однак у разі потреби (для ідентифікації документів з однаковими заголовками, випущених різними видавцями) відомості про видавця, розповсюджувача, виготовлювача можуть бути наведені.

Філософія культури і трансцендентальний ідеалізм [Текст] / В. Горський ; звірка-пер. М. І. Левченко // Вибране: Дух та історія : пер. з нім. – К., 1995.– С. 7–19.

Етапи розвитку планування Подолу в 1720-ті роки [Текст] / С. В. Семенцов // Козацька доба в обличчях. – Л.: Вид-во Нац. музею у Львові ім. А. Шептицького, 1998. – С. 42–49.

7.3.10. Якщо документ, у якому вміщено складову частину, є періодичним (журнал або газета), місце його публікації не наводять, за винятком випадків, коли це необхідно для ідентифікації документа.

```
// Бібліотекознавство. – 2001. – № 1. – С. 19–26  
// Квантова електроніка. – Київ, 1987. – Вип. 32. – С. 3–13  
// Квантова електроніка. – К., 1987. – Т. 14, № 7. – С. 512–516
```

7.3.11 Відомості про обсяг ідентифікуючого документа в аналітичному бібліографічному описі не наводять.

7.3.12 Область серії також може бути опущена, якщо її наведення не потрібне для ідентифікації документа.

7.3.13 За наявності в ідентифікуючого документа міжнародного стандартного номера його, як правило, зазначають в описі. Ключовий заголовок та умови доступності опускають.

```
A stylometric study of Aristotele's Metaphysics [Text] / Anthony Kenny //  
Bull. / Assoc. for Lit. and Ling. Computing. –1979. – Vol. 7, № 1. – P.  
12–20. – ISSN 0305-9855.
```

7.4 Відомості про місцезнаходження складової частини в ідентифікуючому документі

7.4.1 Місцезнаходження складової частини, як правило, позначається наскрізною пагінацією за формою "від і до". Пагінації передуює скорочене позначення слова сторінка ("С."), яке наводять мовою вихідних або аналогічних до них відомостей документа або мовою бібліографуючої установи; між першою та останньою сторінками ставлять знак тире. Якщо складова частина опублікована на нумерованих сторінках, їхні номери укладають у квадратні дужки.

Translated with DeepL.com (free version)

```
С. 17–28  
Р. 18–30  
S. 12– 31  
С. [1–8]
```

7.4.1.1 Сторінки вказують арабськими або римськими цифрами, залежно від того, яку пагінацію наведено в документі. Якщо пагінацій кілька, їх відокремлюють одна від одної

КОМОЮ.

С. I–XXXVI, 1–12

7.4.1.2 У тому разі, якщо необхідно вказати порядковий номер пагінації, його наводять у круглих дужках. Коли позначають розділ у збірнику або серіальному виданні, його також наводять у дужках після пагінації.

С. 3–35 (2-га паг.)
С. 358–360 (Хроніка)
С. 18–45 (Відд. 2)
С. 354–387 (Дод.)
С. 4–6 (Дод.: Англія)

7.5 Особливості опису деяких видів ідентифікуючих документів

7.5.1 Якщо складова частина уміщена в тому, випуску багатотомного документа, то області та елементи ідентифікуючого документа наводять за #6.2, за винятком таких елементів опису, для яких визначено особливу послідовність: місце видання (розповсюдження); дата видання (розповсюдження); позначення тому, випуску, номера (Т., Вип., №) і його порядковий номер; окрема назва тому, випуску, номера (елемент факультативний, може бути опущено); сторінки, на яких вміщено складову частину.

М.Ю. Брайчевський як історик книги [Текст] / І. Є. Вовк // Книжкова справа в Україні другої половини XIX–початку XX століття: зб. наук. пр. / Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського. – К., 2000. – Вип. 10. – С. 208–219.

7.5.1.1 Якщо том включає більш дрібні ділення, їх наводять через кому. Здвоєний номер тому або випуску наводять через косу риску.

Т. 17, вип. 2
Vol. 18, N 1
№ 3/4

7.5.1.2 Окремий заголовок тому або випуску наводять в описі після знаку двокрапка.

Генеза, природа і розвиток античної філософії [Текст] // Західна філософія від витоків до сьогодення / Віталій Табачковський, Анатолій Єрмоленко ;

пер. з англ. С. Малько. – К., 1994. – [Вип.] 1 : Античність, розд. 1. – С. 3–15.

7.5.2 Якщо складова частина вміщена в номері або випуску серіального документа, то області та елементи ідентифікуючого документа наводять за #6.3, за винятком таких елементів опису, для яких визначено особливу послідовність: дата видання (розповсюдження); позначення тому, випуску, номера та його порядковий номер (для журналів); число та місяць (для газет та інших документів, які виходять не рідше, ніж один раз на тиждень); окремий заголовок тому, випуску, номера (елемент факультативний, може бути опущений); сторінки, на яких вміщено складову частину (крім газет обсягом 8 і менше сторінок).

Невідповідність: (нотатки про Схід) [Текст] / Б. Крисаченко // Схід. колекція. – 1999. – № 1/3. – С. 34–49.

Darwin's experimental natural history [Text] / H. J. Rheinberger, L. P. McLauch // J. Hist. Biol. – 1986. – Vol. 19, N 1. – P. 79–130.

Чемпіони раз на 36 років? [Текст] : [про збірну з футболу Великобританії] / Олександр Мартиненко // Спорт-експрес. – 2002. – 24 трав.

7.5.3 Якщо складова частина вміщена в томі (випуску, номері) багатотомного або серіального документа, як основний заголовок документа, що ідентифікує, може бути наведено загальний заголовок багатотомного або серіального документа або окремий заголовок тому (випуску, номеру), у якому вміщено складову частину. Загальний заголовок багатотомного або серіального документа, позначення і номер тому в цьому випадку вказують в області серії. Область серії може бути опущена, якщо це не ускладнює ідентифікацію документа, в якому вміщено складову частину.

М.І. Сенченко і проблеми поточної державної бібліографії [Текст] / Т. Д. Ковальчук // Праці / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 1993. – Вип. 41 : Розвиток бібліографічної науки в період незалежності. – С. 120–134.

або

М.І. Сенченко і проблеми поточної державної бібліографії [Текст] / Т. Д. Ковальчук // Розвиток бібліографічної науки в період незалежності. – К., 1993. – С. 120–134. – (Праці / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв ; вип. 41).

7.5.4 Якщо складова частина вміщена у двох і більше томах (випусках, номерах) багатотомного або серіального документа, то відомості про її місцезнаходження в кожному з томів (випусків, номерів) відокремлюють крапкою з комою.

1984 [Текст]: роман / Дж. Орвелл ; пер. з англ. В. Шовкуна // Всесвіт. – 1989. – № 2. – С. 132–172 ; № 3. – С. 140–189 ; № 4. – С. 92–128.
Записки [Текст] / М. Г. Залізняк ; повідом. Н.Н. Довга // Київська старовина. – 1903. – Т. 114, вип. 4. – С. 41–64 ; вип. 5. – С. 267–289 ; Т. 115, вип. 7. – С. 21–37 ; 1905. – Т. 122, вип. 6. – С. 509–548.

7.5.5 Якщо складова частина вміщена в томі, випуску зібрання творів, вибраних творів тощо, ім'я автора у відомостях про документ, що ідентифікує, не повторюють, за винятком випадків, коли можливе двояке розуміння бібліографічного опису.

Мазепа [Текст] / Т. Г. Шевченко // Тв. : у 3 т. – К., 1986. – Т. 2. – С. 432–437.

але:

Відгомін концепції "Київ – другий Єрусалим" в ідеології Івана Мазепи [Текст] : (до проблеми середньовічної традиції в культурі бароко) / Ю. М. Лотман, Б. А. Успенський // Вибр. статті: у 3 т. / Лотман Ю. М. – К., 1992. – Т. 2. – С. 9–21.

7.5.6 Якщо складова частина вміщена в документі, що є нетекстовим матеріалом, відомості про документ і місцезнаходження складової частини наводять у вигляді позначень, що відповідають цьому типу матеріалу.

Україна [Карті] : фізична карта. – 1: 4 000 000 // Малий атлас світу / уклад. і підгот. до вид. ДНВП "Картографія". – К., 2000. – С. 16–17 : кольор. карта ; 19x13 см.
Visiting [Sound recording] / composed by Will Ackerman // An evening with Windham Hill live. – Stanford : Windham Hill Records, cop. 1983. – Side 2, band 2.

7.6 Складові частини, опубліковані під узагальнювальною назвою

7.6.1 Об'єктом опису в цьому випадку є група складових частин, опублікована під узагальнювальним заголовком. Аналітичний бібліографічний опис складають на всю

публікацію загалом, узагальнювальний заголовок є її основним заголовком, який може бути доповнений відомостями, що належать до заголовка, які характеризують дану групу складових частин: статті, замітки, відгуки, висловлювання, матеріали "круглого столу" тощо. Відомості про окремі складові частини наводять у примітці до опису і з'єднують із ним словами: "Вміст: ", "Зі змісту: ", "Cont.: ", "Ex cont.: ".

Записки неучасника змови [Текст] / М. Г. Жулинський // Записки неучасника змови ; Львівська проза / М.Г. Жулинський. – Л., 2001. – С. 13–266. – Із змісту: Розд. 1: Напередодні. – С. 20–34 ; Розд. 2 : Громадянська страта. – С. 35–90.

Доповіді на урочистому засіданні 3 травня 1926 року, присвячені вшануванню І. Я. Франка [Текст] // Бібл. огляд. – 1926. – Кн. 1/2. – С. 26–43. – Зміст: Спогади про спільну роботу з І.Я. Франком / Грушевський М.С. – С. 26–29 ; І.Я. Франко і Товариство бібліотекознавства / Возняк М.С. – С. 29–31 ; І.Я. Франко і система Брюссельського інституту міжнародної бібліографії / Гнатюк В.М. – С. 31–37 ; І.Я. Франко і Вищі курси бібліотекознавства / Дорошенко В.В. – С. 37–43.

7.6.1.1 Якщо складові частини під узагальнювальним заголовком опубліковано в кількох томах багатотомного або кількох номерах (випусках) серіального документа, примітку про зміст наводять після кожного з томів багатотомного або номерів серіального документа і відокремлюють один від одного крапкою з комою.

Biblioarchivum [Текст] // Світ бібліографії. – 1998. – № 2. – С. 81–87. – Зміст: Перші бібліографічні списки в Україні-Русі / Я. Р. Дашкевич; М. С. Грушевський і журнал "Україна" / Ю.М. Ємельянов; № 3. – С. 53–56. – Зміст: З історії української провінційної бібліографії / Г.Г. Ковальчук.

7.6.1.2 На кожен зі складових частин, включену в групу під узагальнювальним заголовком, може бути складено самостійний аналітичний бібліографічний опис. Узагальнювальний заголовок у цьому разі може бути наведено в області серії.

Перші бібліографічні списки в Україні-Русі [Текст] / Я.Р. Дашкевич // Світ бібліографії. – 1998. – № 2. – С. 81–82. – (Biblioarchivum).

7.7 Бібліографічний опис рецензій та рефератів

7.7.1 При описі рецензій і рефератів відомості про рецензовані (реферовані) документи наводять у примітці після слів "Рец. на кн.:", "Рец. на ст.:", "Реф. кн.:", "Реф. ст.:" або їх

еквівалентів іншими мовами: "Rev. op.:", "Ref. op.:".

З історії визвольних змагань [Текст] / К. Александрович // Світ бібліографії. – 1998. – № 2. – С. 94–95. – Рец. на кн.: Бібліографічний довідник вищого командного складу Армії УНР та Української Галицької Армії : (матеріали до історії визвольних змагань) / Я.Р. Тинченко. – К. : Темпора, 1997. – 295 с.

7.7.2 Якщо рецензія або реферат не мають заголовка, в якості нього в квадратних дужках наводять слова "Рецензія", "Реферат" або їхні еквіваленти іншими мовами.

[Review] [Text] / Andrew Wilson // Solanus. – 2001. – Vol. 15. – P. 157–158. – Rev. op.: Independent Ukraine : a bibliographical guide to English-language publications, 1989–1999 / Bohdan S. Winar. – Englewood : Ukr. Acad. Press, 2000. – XIV, 552 p.

Додаток А (довідковий). Приклади бібліографічних записів

Книги

Однотомні видання

- Семенов В. В. **Філософія**: підсумки тисячоліть. Філософська психологія [Текст] / В. В. Семенов; НАН України, Інститут біофізики клітини, Академія проблем збереження життя. – Пушино : ПНЦ НАН України, 2000. – 64, [3] с. ; 22 см. – Рез.: англ. – Бібліогр.: с. 60–65. – 200 екз. – ISBN 978-617-201-14433-0.
- Мюссе Л. **Варварські набіги на Західну Європу** [Текст] : друга хвиля / Люсьєн Мюссе ; переклад з фр. А. Тополова ; [приміт. А. Ю. Карчинського]. – К. : Медея, 2001. – 344, [7] с. : іл. ; 21 см. – (Barbaricum). – Загол. пер. і корін.: Варварські набіги на Європу. – Бібліогр.: с. 304–327. – Покажч. імен., геогр. назв.: с. 328–337. – Переклад з видання: Les invasions : le second assaut contre l'Europe Chretienne / Lucien Musset. Paris, 1965. – 2000 екз. – ISBN 978-617-8071-0087-5 (у пер.).
- Володимир (Кучеров В. С.). **Монастир на півночі України** [Текст] : Києво-Печерська лавра: історичний нарис / Митрополит Львівський та Галицький Володимир ; [післямова Ігумена Миколая та ін.]. – Львів: Видавництво Львівської Митрополії УГКЦ, 2002. – 222, [1] с., [17] л. іл. : портр. ; 24 см. – Бібліогр.: с. 207–208, бібліогр. у примітках: с. 158–185. – 3000 прим. – ISBN 978-966-690-001-6.
- Перроун, П. Д. **Розробка корпоративних систем на базі Java 2 Enterprise Edition** [Текст] : керівництво розробника : [пер. з англ.] / Поль Дж. Перроун, Венката С. Р.

- «Кришна», Р. Чаганти. – Київ : Видавництво «Дух і літера», 2001. – 1179 с. ; 24 см + 1 електрон. опт. диск. – На пер. 1-й авт.: Пол Дж. Перроунж. – Предм. покажч.: с. 1167–1179. – Переклад видання: Building Java Enterprise systems with J2EE / Paul J. Perrone, Venkata S. R. (Krishna), R. Chaganti. Індіанаполіс. – 5000 прим. – ISBN 978-966-96039-0-5 (у пер.).
- Бочаров, І. М. **Кипренський** [Текст] / Іван Бочаров, Юлія Глушакова. – 2-ге вид., значно допов. – Київ : Вид-во Молодої Гвардії, 1989. – 390 с., [24] арк. іл. ; 21 см. – (Життя видатних людей : ЖВЛ : сер. біогр. : осн. в 1890 р. Ф. Павленковим та продовж. у 1933 р. М. Горьким ; вип. 1009 (809). – Бібліогр.: с. 385–389. – 5000 прим. – ISBN 978-966-13-1704-4 (в пер.).
  - Єрина, Є. М. **Поволжські німці**: традиції та звичаї [Текст] / Єкатерина Єрина, Валерія Салькова ; худож. Н. Стариков ; [Міжнар. союз нім. культури]. – 3-є вид., перероб. та доп. – К. : Генеза, 1989. – 102 с. : іл. ; 20 см. – На обкл. не вказано авт. – Текст парал. укр., нім. – Бібліогр.: с. 92–93. – 3000 прим. – ISBN 978-617-7756-58-3.
  - Агафонова, Н. Н. **Цивільне право** [Текст] : навч. посібник для ВНЗ / Н. Н. Агафонова, Т. В. Богачева, Л. І. Глушкова ; під заг. ред. А. Г. Калпіна ; автор вступ. ст. Н. Н. Поліваєва ; Мін-во освіти і науки України, Київська нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана. – Вид. 2-ге, переробл. і доп. – К. : Право, 2002. – 542 с. ; 22 см. – (Institutiones ; т. 221). – 50000 прим. – Бібліогр.: с. 530–540. – ISBN 978-617-7975-0223-2 (у пер.).
  - Бахвалов, М. С. **Чисельні методи** [Текст] : навч. посібник для фіз.-мат. спеціальностей вузів / М. С. Бахвалов, Н. П. Жидков, Г. М. Кобельков ; під заг. ред. М. І. Тихонової. – 2-ге вид. – К. : Фізматліт : Лаб. баз. знань ; Л. : Інс. конд. сист., 2002. – 630 с. : іл. ; 25 см. – (Технічний університет. Математика). – Бібліогр.: с. 622–626. – Предм. покажч.: с. 627–630. – 30000 прим. – ISBN 978-617-93208-043-4 (в пер.).
  - **Україна. Президент (2019- ; В. Зеленський)**. Звернення Президента України до Верховної Ради України [Текст]: (про стан країни та основні напрямки внутрішньої та зовнішньої політики держави). – Київ: [б. в.], 2019. – 37, [2] с. ; 20 см. – 55000 прим.
  - **Українська профспілка працівників суднобудування**. Статут громадської всеукраїнської організації «Українська профспілка працівників суднобудування» – УППС [Текст] : прийнято установчою конференцією 19 груд. 1991 р. : зміни та доповнення внесені І з'їздом профспілки 22 груд. 1995 р., II з'їздом профспілки 15 груд. 2000 р. – К. : ПрофЕко, 2001. – 43, [5] с. : іл. ; 21 см. – 1000 прим.
  - **Національний музей (Київ). Звітна археологічна сесія (2002)**. Звітна археологічна сесія за 2002 рік [Текст] : тези доповідей / Нац. музей. – Київ : Вид-во Нац. музею, 2001. – 62 с. : іл. ; 22 см. – 300 прим. – ISBN 978-617-93572-047-7.
  - **«Виховний процес у вищій школі України», міжвузівська наук.-практична конф. (2021 ; Київ)**. Міжвузівська науково-практична конференція «Виховний процес у вищій школі України», 26–27 квіт. 2021 р. [Текст] : [присвяч. 100-річчю КНУ імені Тараса Шевченка : матеріали] / редкол.: О. В. Петренко [та ін.]. – Київ : КНУ, 2021. – 157 с. ; 21

- см. – У надзаг. : Київська міська держ. адміністрація, Всеукр. громад. орг. «Україна без наркотиків», Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – 300 прим.
- **Золотий ключик** [Текст] : казки укр. письменників : [для мол. та серед. шк. віку] / укладач О. Збужко ; худож. С. Якутович, О. Петрова, А. Чебикін. – Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2021. – 381, [2] с. : іл. ; 22 см. – (Золота бібліотека). – Зміст авт.: І. Франко, Л. Костенко, В. Нестайко, В. Симоненко, Ю. Винничук. – 10000 прим. – ISBN 978-617-585-123-4 (в опр.).
  - **Історія України** [Текст] : навч. посібник для студентів усіх спеціальностей / М. В. Гримич [та ін.] ; відп. ред М. В. Гримич ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т «Києво-Могилянська академія». – 2-ге вид., перероб. і допов. / за участю О. В. Бетлій. – Київ : НаУКМА, 2021. – 231 с. ; 21 см. – 10000 прим. – ISBN 978-966-518-789-2.
  - **Об'єднана Європа: тридцять років** [Текст] = United Europe: thirty years : пробл.-темат. зб. / Нац. акад. наук України, Ін-т всесвітньої історії, [Від. глобал. і регіон. проблем, Від. історії країн Зах. Європи ; відп. ред. і уклад. О. П. Дем'янчук]. – Київ : Ін-т всесвітньої історії НАНУ, 2021. – 273, [2] с. : іл. ; 21 см. – (Актуальні проблеми Європи, ISSN 2709-4170 ; 1'2021) (Серія «Європа. XXI століття»). – Бібліогр. в кінці ст., бібліогр. в примітках в кінці ст. – 360 прим.

Законодавчі матеріали

Запис під заголовком

- **Україна. Конституція (1996)**. Конституція України [Текст] : офіц. текст. – К. : Парламентське вид-во, 2021. – 64 с. ; 20 см. – 10000 прим. – ISBN 978-966-922-198-8.
- **Україна. Закони**. Про військовий обов'язок і військову службу [Текст] : закон України : [ухвалений Верховною Радою України 25 березня 1992 р.]. – [4-те вид.]. – Х. : Право, [2022?]. – 50 с. ; 21 см. – (Чинне законодавство). – ISBN 978-966-937-798-9.
- **Україна. Закони**. Сімейний кодекс України [Текст] : [закон України : ухвалений Верховною Радою України 10 січ. 2002 р. : станом на 1 січ. 2023 р.]. – Л. : Апріорі : Правовий світ, 2023. – 96 с. ; 20 см. – На тит. арк.: Професійна юрид. система «Ліга:Закон». – 5000 прим. – ISBN 978-617-629-723-5.

Запис під заголовком

- **Конституція України** [Текст]. – К. : Алерта, [2023?]. – 96 с. ; 21 см. – 3000 прим. – ISBN 978-617-566-736-9.
- **Цивільний процесуальний кодекс України** [Текст] : [ухвалений Верховною Радою України 18 березня 2004 р.] : офіц. текст : станом на 1 січ. 2023 р. / М-во юстиції України. – Х. : Право, 2023. – 272 с. ; 21 см. – 3000 прим. – ISBN 978-966-998-507-7.

Правила

- **Правила безпеки при обслуговуванні гідротехнічних споруд та гідромеханічного обладнання енергопостачальних організацій** [Текст] : НД 34.0-03.205–2022: затв. М-вом енергетики України 15.03.22 : введ. в дію з 01.09.22. – К. : Основа, 2022. – 160 с. ; 22 см. – У надзаг.: ...НЕК "Укренерго". – 5000 прим. – ISBN 978-966-699-123-4.
- **Правила будови і безпечної експлуатації підйомників (вишок)** [Текст] : НПАОП 0.00-1.36-03 : затв. Держпраці України 19.01.03 : обов'язк. для всіх м-в, відомств, підприємств та орг., незалежно від їх орг.-правової форми та форми власності, а також для фізичних осіб-підприємців. – Л. : Львівська політехніка, 2023. – 112 с. : іл. ; 20 см. – (Охорона праці України). – 5000 прим. – ISBN 978-966-941-678-2.

Стандарти

Запис під заголовком

- **ДСТУ 8281:2022. Апаратура радіоелектронна побутова. Вхідні та вихідні параметри і типи з'єднань. Технічні вимоги** [Текст]. – Чинний від 2023–01–01. – К. : ДП "УкрНДНЦ", 2022. – IV, 28 с. : іл. ; 29 см.
- **ДСТУ 3814:2013. Видання. Міжнародна стандартна нумерація книг** [Текст]. – На заміну ДСТУ 3814–98 ; чинний від 2014–01–01. – К. : ДП "УкрНДНЦ", 2013. – 5 с. – (Інформація та документація).

Запис під заголовком

- **Апаратура радіоелектронна побутова. Вхідні та вихідні параметри і типи з'єднань. Технічні вимоги** [Текст] : ДСТУ 8281:2022. – Чинний від 2023–01–01. – К. : ДП "УкрНДНЦ", 2022. – IV, 28 с. : іл. ; 29 см.
- **Видання. Міжнародна стандартна нумерація книг** [Текст] : ДСТУ 3814:2013. – На заміну ДСТУ 3814–98 ; чинний від 2014–01–01. – К. : ДП "УкрНДНЦ", 2013. – 5 с. – (Інформація та документація).

Збірник стандартів

- **Система стандартів безпеки праці** : [збірник]. – К. : ДП "УкрНДНЦ", 2023. – 104 с. : іл. ; 29 см. – (Національні стандарти України). – Зміст: 16 док. – 1000 прим.
- **Правила обліку електричної енергії** [Текст] : (зб. основних нормат.-техн. док., що діють у галузі обліку електроенергії). – К. : Держенергонагляд України : Енергосервіс, 2023. – 368 с. : іл. ; 22 см. – 5000 прим. – ISBN 978-966-2717-31-6 (в пал.).

Патентні документи

Запис під заголовком

- **Пат. 123456 Україна, МПК Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00. Приймально-передавальний пристрій** [Текст] / Коваленко О. П. ; заявник та патентовласник Київ. наук.-дослід. ін-т

зв'язку. – № а202012345 ; заявл. 15.06.20 ; опубл. 10.01.22, Бюл. № 1. – 3 с. : іл.

- **Заявка 987654 Україна, МПК В 64 G 1/00. Одноразова ракета-носій** [Текст] / Шевченко М. В. (Україна) ; заявник Конструкторське бюро "Південне" ; пат. повірений Петренко Т. І. – № а202187654 ; заявл. 20.03.21 ; опубл. 15.10.22, Бюл. № 20 ; пріоритет 22.03.20, № 2020/0123 (Україна). – 5 с. : іл.
- **А. с. 54321 Україна, МПК В 25 J 15/00. Пристрій для захоплення неорієнтованих деталей типу валів** [Текст] / Іваненко В. С., Петренко Г. М. (Україна). – № u202054321 ; заявл. 10.09.20 ; опубл. 25.03.21, Бюл. № 6. – 2 с. : іл.

Запис під заголовком

- **Приймально-передавальний пристрій** [Текст] : пат. 123456 Україна : МПК Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00 / Коваленко О. П. ; заявник та патентовласник Київ. наук.-дослід. ін-т зв'язку. – № а202012345 ; заявл. 15.06.20 ; опубл. 10.01.22, Бюл. № 1. – 3 с. : іл.
- **Одноразова ракета-носій** [Текст] : заявка 987654 Україна : МПК В 64 G 1/00 / Шевченко М. В. (Україна) ; заявник Конструкторське бюро "Південне" ; пат. повірений Петренко Т. І. – № а202187654 ; заявл. 20.03.21 ; опубл. 15.10.22, Бюл. № 20 ; пріоритет 22.03.20, № 2020/0123 (Україна). – 5 с. : іл.
- **Пристрій для захоплення неорієнтованих деталей типу валів** [Текст] : а. с. 54321 Україна : МПК В 25 J 15/00 / Іваненко В. С., Петренко Г. М. (Україна). – № u202054321 ; заявл. 10.09.20 ; опубл. 25.03.21, Бюл. № 6. – 2 с. : іл.

Промислові каталоги

- **Обладнання класних кімнат загальноосвітніх шкіл** [Текст] : каталог / М-во освіти і науки України, Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. – К. : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2023. – 240 с. ; 21 см. – У тексті наведено найменування та адреси виробників. – 600 прим.
- **Машина спеціальна листозгинальна Ю 217М** [Текст] : листок-каталог : розробник і виробник Харків. з-д електромонтаж. виробів. – Х., 2023. – 3 арк. ; 20 см. – 350 прим.

Збірники без загального заголовка

- Нечуй-Левицький, І. С. **Кайдашева сім'я** [Текст] ; Микола Джеря ; Хмари / І. С. Нечуй-Левицький ; вступ. ст. та прим. О. Петренка ; худож. М. Лисенко. – К. : Основи, 2023. – 640 с. : іл. ; 21 см. – (Українська класика). – 5000 прим. – ISBN 978-966-500-397-5 (в опр.).
- Нестайко, В. З. **Тореадори з Васюківки** [Текст] : трилогія про пригоди двох друзів / Всеволод Нестайко. Нові пригоди Тореадорів : повість : [для дітей] / Ярослав Стельмах ; [до зб. в цілому] худож. О. Петренко. – К. : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2023. – 640 с., [4] арк. кольор. іл. : іл. ; 21 см. – Зміст: Тореадори з Васюківки ; Незвичайні пригоди Робінзона Кукурузо / Всеволод Нестайко. Нові пригоди Тореадорів / Ярослав Стельмах. – 7000 прим. – ISBN 978-617-585-235-7 (в опр.).

Багатотомні видання

Документ в цілому

- Забужко, О. С. **Твори** [Текст] : у 2 т. / Оксана Забужко ; [вступ. ст., підгот. тексту та комент. О. Г. Петренко ; Нац. акад. наук України, Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка]. – К. : Комора : Основи, 2023. – 22 см. – (Золота проза срібного віку). – На палітурці тільки авт. та назва сер. – 3500 прим. – ISBN 978-966-97949-0-1 (у палітурці).
Т. 1 : **Романи**. – 368 с. – Бібліогр. у примітках: с. 361–367. – Зміст: Польові дослідження з українського сексу ; Музей покинутих секретів. – У дод.: О. С. Забужко / Ю. Андрухович. – ISBN 978-966-97949-1-8.
Т. 2 : **Романи. Есеї**. – 416 с. – Зміст: Notre Dame d'Ukraine: Українка в конфлікті міфологій ; Шевченків міф України ; "І знов я влізаю в танк...". – ISBN 978-966-97949-2-5.

або

- Забужко, О. С. **Твори** [Текст] : у 2 т. / Оксана Забужко ; [вступ. ст., підгот. тексту та комент. О. Г. Петренко ; Нац. акад. наук України, Ін-т літератури ім. Т. Г. Шевченка]. – К. : Комора : Основи, 2023. – 2 т. ; 22 см. – (Золота проза срібного віку). – На палітурці тільки авт. та назва сер. – 3500 прим. – ISBN 978-966-97949-0-1 (у палітурці).

Окремий том

- **Кузьмін, В. Д.** Довідник домашнього лікаря [Текст] : у 3 ч. / Володимир Кузьмін. - К. : Акт-О : Апріорі, 2001- . - 21 см. - ISBN 5-17-011142-8 (Акт-О).
Ч. 2 : Дитячі хвороби. - 2002. - 503, [1] с. : іл. - 8000 прим. - ISBN 5-17-011143-6 (Акт-О) (у пер.).

або

- **Кузьмін, В. Д.** Довідник домашнього лікаря [Текст]. У 3 ч. Ч. 2. Дитячі хвороби / Володимир Кузьмін. - К. : Акт-О : Апріорі, 2002. - 503, [1] с. : іл. ; 21 см. - 8000 прим. - ISBN 5-17-011143-6 (Акт-О) (у пер.).

або

- **Кузьмін, В. Д.** Дитячі хвороби [Текст] / Володимир Кузьмін. - К. : Акт-О : Апріорі, 2002. - 503, [1] с. : іл. ; 21 см. - (Довідник домашнього лікаря : у 3 ч. / Володимир Казьмін ; ч. 2). - 8000 прим. - ISBN 5-17-011143-6 (Акт-О) (у пер.).

Депоновані наукові роботи

- Коваленко, В. О. **Управління маркетинговими дослідженнями в регіоні** [Текст] / В. О. Коваленко, Д. А. Андрієнко ; Ін-т розвитку міст. – К., 2023. – 210 с. : схеми. – Бібліогр.: с. 208–209. – Деп. в НБУВ НАН України 15.02.23, № 139876.

- **Соціологічне дослідження малих груп населення** [Текст] / В. І. Іваненко [та ін.] ; М-во освіти і науки України, Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана. – К., 2023. – 110 с. – Бібліогр.: с. 108–109. – Деп. в УкрІНТЕІ 13.06.23, № 145432.

Неопубліковані документи

Звіти про науково-дослідну роботу

- **Формування генетичної структури стада** [Текст] : звіт про НДР (проміж.) : 42-44 / Нац. наук. центр "Ін-т тваринництва НААН" ; кер. Петренко В. О. ; викон.: Ковальчук Г. П. [та ін.]. – Х., 2023. – 75 с. – Бібліогр.: с. 72–74. – № ДР 0123U001234. – Інв. № 0456789012.

або

- **Формування генетичної структури стада** [Текст] : звіт про НДР (проміж.) : 42-44 / Нац. наук. центр "Ін-т тваринництва НААН" ; кер. Петренко В. О. – Х., 2023. – 75 с. – Викон.: Ковальчук Г. П., Іваненко І. В., Лисенко Н. К., Рибак О. І., Стриженко А. О. – Бібліогр.: с. 72–74. – № ДР 0123U001234. – Інв. № 0456789012.
- **Стан і перспективи розвитку статистики друку України** [Текст] : звіт про НДР (заключ.) : 06-02 / Книжкова палата України ; кер. О. О. Дзюба ; викон.: В. П. Коваленко [та ін.]. – К., 2023. – 250 с. – Бібліогр.: с. 248–250. – Інв. № 756600.

Дисертації

- Білоус, І. В. **Релігійна політика Золотої Орди в Україні в XIII–XIV ст.** [Текст] : дис. ... канд. іст. наук : 07.00.01 : захищена 22.01.23 : затв. 15.07.23 / Білоус Іван Валентинович. – К., 2023. – 215 с. – Бібліогр.: с. 202–213. – 0423U001565.
- Вишняк, І. В. **Моделі та методи оцінки комерційних банків в умовах невизначеності** [Текст] : дис. ... канд. екон. наук : 08.00.13 : захищена 12.02.23 : затв. 24.06.23 / Вишняк Ілля Володимирович. – К., 2023. – 234 с. – Бібліогр.: с. 220–230. – 0423U004433.

Серіальні та інші продовжувані ресурси

Газета

- **Академія здоров'я** [Текст] : наук.-попул. газ. про здоровий спосіб життя : дод. до журн. «Аквапарк» / засновник ТОВ «Фірма «Вівана». – 2023, червень – . – К., 2023– . – 8 шпальт. – Щотижн. 2023, № 1–24. – 10000 прим. ; 2024, № 1(25)–52(77). – 15000 прим.

Журнал

- **Актуальні проблеми сучасної науки** [Текст] : інформ.-аналіт. журн. / засновник ТОВ «Компанія «Горизонт». – 2023, червень – . – К. : Горизонт, 2023– . – Двомісячник. – ISSN 2709-4952.

2023, № 1–3. – 2000 прим.

Бюлетень

- **Україна. Верховна Рада (2019–). Верховна Рада** [Текст] : стеногр. засідань : бюлетень / Верховна Рада України. – К. : ВРУ, 2023– . – 30 см. – Кн. не брошур.
№ 49 (497) : 11 жовт. 2023 р. – 2023. – 63 окр. с. – 1400 прим.

Продовжуваний збірник

- **Питання інженерної сейсмології** [Текст] : зб. наук. пр. / Нац. акад. наук України, Ін-т геофізики ім. С.І. Субботіна. – Вип. 1 (1958)– . – К. : Наукова думка, 2023– . – ISSN 2708-8340.
Вип. 34. – 2023. – 137 с. – 500 прим.
Вип. 35 : Прогнозування землетрусів. – 2023. – 182 с. – 650 прим.
Вип. 36. – 2024. – 165 с. – 450 прим.

або

- **Питання інженерної сейсмології** [Текст] : зб. наук. пр. / Нац. акад. наук України, Ін-т геофізики ім. С.І. Субботіна. – Вип. 1 (1958)– . – К. : Наукова думка, 2023– . – ISSN 2708-8340.
Вип. 34. – 2023. – 137 с. – 500 прим. ; вип. 35 : Прогнозування землетрусів. – 2023. – 182 с. – 650 прим. ; вип. 36. – 2024. – 165 с. – 450 прим.

Ізовидання

- **Мурашко, О. О. Портрет дружини, 1909** [Образотворчий матеріал] : полотно, олія / О. О. Мурашко (1875–1919) ; Всеукр. громад. орг. "Центр духов. культури" (підготовка зображ.). – К. : Родовід, 2023. – Кольор. офсет ; 42x30 см. – Вихідні відомості паралельно укр., англ.
- **Графіка** [Образотворчий матеріал] : наоч. посіб. для освіт. закладів з предмету "Культура України" : [комплект репрод. / авт.-упоряд. Н. І. Осипенко ; слайди Л. А. Черемшина ; пер. англ. М. С. Антоненко]. – Л. : Світ, 2023. – 1 папка (24 окр. арк.) : кольор. офсет ; 49x35 см. – (Образотворче мистецтво України ; вип. 5). – Підписи до іл. паралельно укр., англ. – 4000 прим.
- **Маріїнський палац** [Образотворчий матеріал] : комплект з 16 листівок / фото А. Михайленка ; текст Н. Тарасенко, С. Іваненко ; Нац. заповідник "Києво-Печерська лавра". – [Б. м.] : Вид-во Балтія-Друк, 2024. – 1 обкл. (16 окр. арк.) : кольор. офсет ; 14x10 см. – Назва паралельно англ., укр. – Текст англ. – 10000 прим. – ISBN 978-966-8137-89-4.
- **Шедеври українського мистецтва 18 століття** [Образотворчий матеріал] : календар : 2024 / Мистецька галерея "Пінзель" ; дизайн П. Канівця ; вступ. ст. С. Кудряшової. – Л. : Априорі, 2023. – [24] с. : кольор. іл. ; 29x29 см. – (Колекція Львівської національної галереї мистецтв). – Текст паралельно укр., англ. – 5000 прим.

Нотні видання

- Сильвестров, В. В. **Майдан-2014** [Ноти] : (Революція Гідності): муз. іл. до укр. історії часів Революції Гідності : оп. 36 / Валентин Сильвестров ; [корот. передм. М. Скорика та Є. Станковича]. – Партитура. – К. : Музична Україна, 2023. – 96 с. ; 30 см. – Н. д. 9632.
- Скорик, М. М. **Квартет** [Ноти] : для 2 скрипок, альту і віолончелі / Мирослав Скорик. – Партитура та голоси. – К. : Музична Україна, 2023. – 34 с., 4 парт. (68 с. партій окр. паг.) ; 30 см. – Тит. арк. паралельно укр., англ. – Н. д. 10350.

Картографічні видання

- **Світ. Політична карта світу** [Карти] : політ. устрій на 1 січ. 2023 р. / уклад. і підгот. до вид. ДНВП "Картографія" в 2023 р. ; гол. ред. О. В. Вакулєнко ; ред. І. М. Романченко, Т. С. Крамарєнко ; кер. проекту П. І. Жук. – 1 : 25 000 000 ; поліконічна пр-ція НДІГК. – К. : ДНВП "Картографія", 2023. – 1 к. (2 арк.) : кольор. ; 98x71 см. – 250 прим.
- **Європа. Держави Європи** [Карти] : [фізична карта] / уклад. і підгот. до друку ДНВП "Картографія" в 2020 р. ; ст. ред. О. М. Ковалєнко ; ред. Н. П. Дубова. – Випр. в 2023 р. – 1 : 5000 000, 50 км в 1 см ; пр-ція норм. кон. рівнопр. – К. : ДНВП "Картографія", 2023. – 1 к. : кольор., табл. ; 106x89 см. – 3000 прим.

Аудіо-видання

- Скорик, М. М. **Як Іжачок та Ведмедик святкували Новий рік та інші казки про ліс** [Звукозапис] / Мирослав Скорик ; вик.: Б. Бенюк, А. Роговцева, О. Скрипка [та ін.]. – К. : Нова ера, 2023. – 1 мк.
- **Роман (ієромон.). Пісні** [Звукозапис] / ієромонах Роман ; вик. Ніна Матвієнко. – Л. : Центр духов. просвіти, 2023. – 1 електрон. опт. диск. – (Піснеспіви ієромонаха Романа ; вип. 3).

Відео-видання

- **Від заходу до світанку** [Відеозапис] / реж. Олесь Санін ; у ролях: А. Хостікоєв, О. Богданович, Б. Бенюк ; Одеська кіностудія. – К. : Артхаус Трафік, 2023. – 1 вк. – Фільм вийшов на екрани у 2022 р.

Електронні ресурси

- **Художня енциклопедія українського класичного мистецтва** [Електронний ресурс]. – Електрон. текстові, граф., зв. дані та прикладна прогр. (546 Мб). – К. : Українська енциклопедія ім. М. П. Бажана [та ін.], 2023. – 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : зв., кольор. ; 12 см + посіб. користувача (1 арк.) + листівка (1 арк.). – (Інтерактивний світ). – Систем. вимоги: ПК 486 або вище ; 8 Мб ОЗП ; Windows 10 або новіше ; SVGA 32768 та більше кольор. ; 1920x1080 ; 4x CD-ROM дисковод ; 16-біт. зв. карта ; миша. – Назва з екрана. – Диск та супровід. матеріал вміщено в контейнер 20x14 см.

Складові частини документів

Стаття з...

... книги або іншого разового видання

- Ковальчук, О. М. **Комплімент: Комунікативний статус чи стратегія в дискурсі** [Текст] / О. М. Ковальчук // Соціальна влада мови : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т філології, Каф. загального мовознавства, класичної філології та неоеелліністики. – К., 2023. – С. 101–106. – Бібліогр.: с. 105–106.

... серіального видання

- Петренко, О. В. **Їзда по-європейськи** [Текст] : система платних доріг в Україні перебуває на початковій стадії розвитку / Олександр Петренко // Дзеркало тижня. – 2023. – 15 червня.
- Коваленко, М. І. **Софія Київська не відпускає** [Текст] : [про мозаїки Софійського собору, м. Київ] : бесіда з директоркою заповідника Марією Коваленко / записав Андрій Медвідь // Тиждень. – 2023. – 12–18 червня (№ 24). – С. 9.
- Іваненко, А. М. **Про речовинні резонанси у хвилеводі з неоднорідним заповненням** [Текст] / А. М. Іваненко, О. Л. Данилюк, М. Д. Малих // Вісник Київ. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. Сер. Фізика. Астрономія. – 2023. – № 5. – С. 23–25. – Бібліогр.: с. 25.
- Шевченко, Н. О. **Запізніле визнання** [Текст] : повість / Назар Шевченко ; малюнки О. Савченка // На варті. – 2023. – № 9. – С. 64–76 ; № 10. – С. 58–71. – ISSN 2709-3468.
- Кравчук, Г. Д. **Деякі питання кримінальної відповідальності за порушення податкового законодавства** [Текст] / Г. Д. Кравчук // Актуал. проблеми прокурор. нагляду / Ін-т підвищення кваліфікації керів. кадрів Офісу Генер. прокурора України. – 2023. – Вип. 5 : Прокурорський нагляд за виконанням кримінального та кримінально-процесуального законодавства. Організація діяльності прокуратури. – С. 46–49.

Розділ, глава

- Малько, О. І. **Вступ до законодавства Європейського Союзу** [Текст] / Ол. Малько // Інституції Європейського Союзу : навч. посіб. / Ол. Малько, В. Петренко, М. Коваленко. – Київ, 2023. – Розд. 1. – С. 7–26.
- Ковальчук, Б. Е. **Автоматизація виконання окремих операцій у Word 2021** [Текст] / Б. Е. Ковальчук // Office 2021 : 5 кн. в 1 : самовчитель / О. М. Берегова, І. Б. Ковальчук, Б. Е. Ковальчук. – 2-ге вид., переробл. – Л., 2023. – Розд. 14. – С. 281–298.

Рецензії

- Гаврилюк, А. В. **Як звучить?** [Текст] / Андрій Гаврилюк // Книжк. огляд. – 2023. – 10 березня (№ 10–11). – С. 2. – Рец. на кн.: Музичний запас. 90-ті : проблеми, портрети,

випадки / О. Забужко. – К. : Комора, 2023. – 600 с.

або

- Ковальчук, О. О. **Свої та чужі – інтриги розвідки** [Текст] / Олександр Ковальчук. – К. : Наш формат : МедіаІнформГрупа, 2023. – 320 с.
- Рец.: Петренко, К. **На невидимому фронті без змін** // Книжк. огляд. – 2023. – 10 березня (№10–11). – С. 6.

Остання зміна зроблена 2 місяці тому Dubyk
